

Á thánh Jeanne d'Arc, tuông cua Jacques Lê-Vn-Đúc don

Lê, Jacques Vn Đ. Auteur du texte. Á thánh Jeanne d'Arc, tông của Jacques Lê-Vn-Đúc don. 1924.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».
- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

[CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter utilisation.commerciale@bnf.fr.

À THÁNH

JEANNE D'ARC

TUÔNG

Của JACQUES LÊ-VĂN-ĐỨC dọn

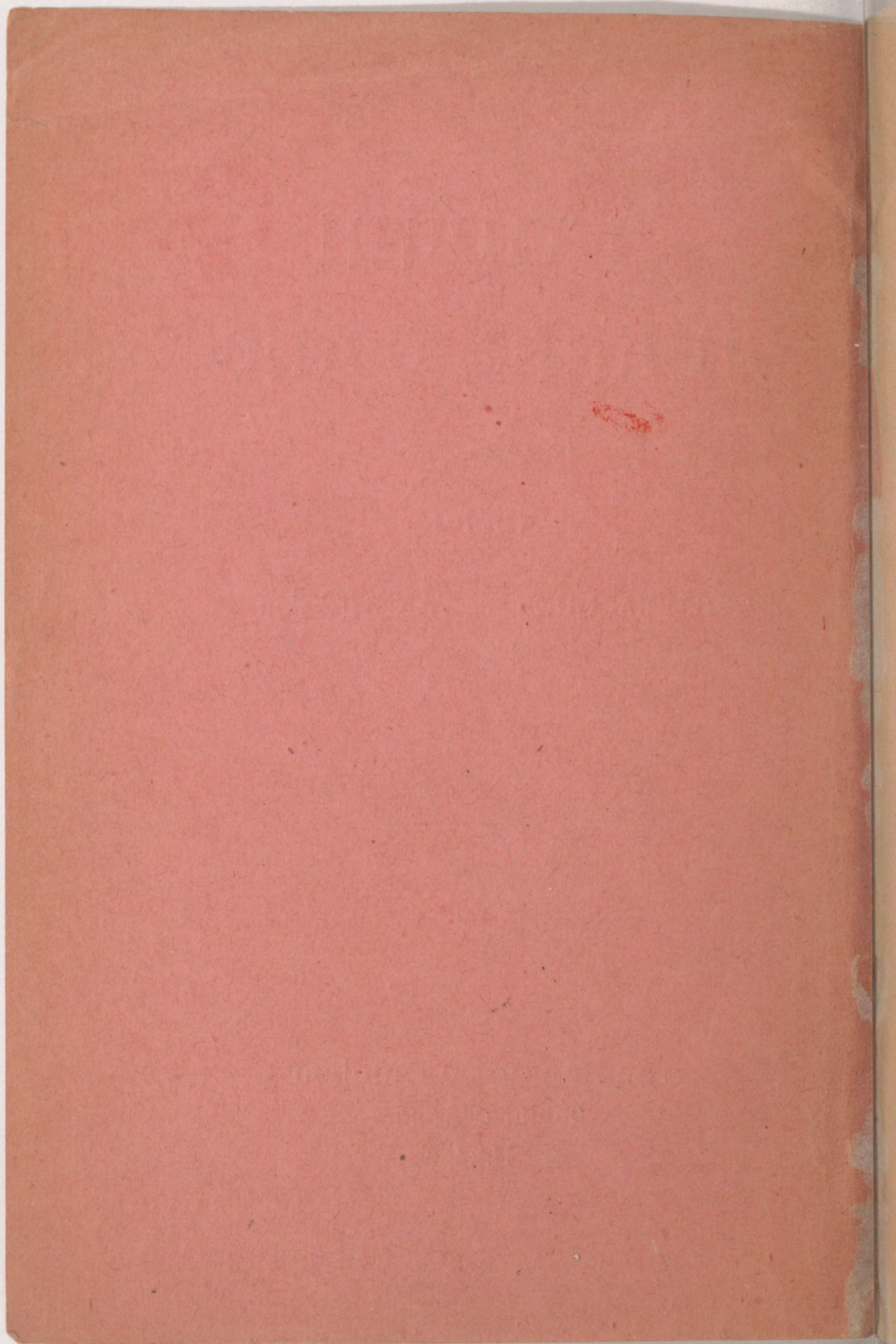

Imprimerie de Quinhon

Quinhon Annam

✻ 1924 ✻

Á THÁNH JEANNE D'ARC

TUÔNG

Của JACQUES LÊ-VĂN-ĐỨC dọn

8° Ind. Ch.

727

Imprimerie de Quinhon

Quinhon (Annam)

✻ 1924 ✻

633

Tôi xin dâng Tuồng nầy cho Cha
MÁTTHÊU ĐỨC đã soạn Tích truyện bà
thánh Jeanne d'Arc trong báo « Nam-kỳ
Địa-phận », và cho Cha JEAN-BAPTISTE
HUỚNG, coi sở họ Annam Cholon, đang
lo cất nhà thờ mới, danh hiệu Jeanne
d'Arc.

Nay kính

Jacques LÊ-VĂN-ĐỨC.

—O—

à Monsieur JACQUES LÊ-VĂN-ĐỨC

Hanh Thông Tây, 24 Janvier 1924

KINH

Cúi xin Chúa ban ơn lành xuống cho sách Tuồng thánh Jeanne d'Arc, thầy đã gặng công chép ra đây. Gương thánh Trinh Nữ rất đáng bìa ra cho ai nấy học đời, chẳng những là về lòng ái quốc can đảm tiền thân mà hộ giúp quê hương bốn quán, lại ai nấy trong phận tư, cũng soi dặng mà tập rèn về lòng kính mến Chúa, vưng nghe lời Chúa trong mọi việc làm, dầu khi phải đau lòng cực trí, — về đức tin chắc chắn, — về đức cậy vững bền, — về đàng khiêm nhượng, chẳng ham ước chuyện vinh hoa, — về sự hãm mình đền tội, dầu đang giữa đám nhọc nhằn hiểm chiến, — về sự khâm phục Hội thánh trong mọi điều, — về ngô hiếu thảo hằng tưởng lo triu cha mến mẹ, — về lòng đại độ yêu người, dầu là quân nghịch cũng ra tay cứu giúp trong cơn ngặt nghèo... Tất một lời, người để gương sáng đủ cho mọi dấng bậc dặng nom dõi theo dấu người.

Tuồng này như dờ hé chéo màn, cho đồng bang bốn quán ta thấy chút gương lành ấy. Nguyên cho đông kẻ vệt màn, xem cho tường tận, nối gót tới nơi. Nguyên thánh Trinh Nữ giúp ta chống cự nhứt thiết cùng kẻ thù nghịch thiêng liêng, mà trừ tuyệt nó ra cho khỏi linh hồn ai nấy.

Xin Chúa trả công cho thầy, và ban mọi lành đời này và đời sau chẳng cùng.

Nay kính.

MATTHÊU ĐỨC.

Ấ thánh Jeanne d'Arc

—o—

Chia ra làm bốn thứ.

Có dặm thêm hai lớp :

1° Jeanne chịu thiêu đốt (*Bûcher*);

2° Jeanne khởi hoàn (*Apothéose*).

—o—

Thứ thứ I : Tại Domrémy (2 Mai 1428)

« *II* : Tại Vaucouleurs (23 Février 1429)

« *III* : Tại Reims (17 juillet 1429)

« *IV* : Trong tù thành Rouen (30 Mai 1431)

Lớp thêm thứ I : Jeanne chịu thiêu đốt.

« *II* : Jeanne khởi hoàn.

Vai Tuồng

—o—

Jeanne d'Arc ;

Thiên thần Minhghê ;

Bà thánh Catharina ;

Bà thánh Margarita.

Jacques d'Arc, cha Jeanne d'Arc ;

Jacquemin, anh Jeanne ;

Laxart, cậu Jeanne.

Charles VII, vua nước Langsa ;

Robert de Baudricourt, quan cai thành Vaucouleurs ;

Jean de Metz

Jean d'Aulon

Bertrand de Poulengy

} quan theo hầu cô
Jeanne ;

Aloys de Contes, trai theo hầu cô Jeanne ;

De Thouars, quan Langsa ;

Colet de Vienne,..... »

Jean Massieu, thầy cả làm trưởng Toà ;

Martin Ladvenu, thầy dòng Dominicô ;

Pierre Maurice, quan thầy thuốc ;

Le Comte de Stafford, quan Hồng-mao ;

Le Comte de Warwick,..... » ;

Brown, lính Hồng-mào ;

Siward,..... » ;

Gardon,..... »

và : Lính Langsa, lính Hồng-mao, quan võ langsa, quan hầu, tiểu hầu (*pages*), dân sự, đồn ông, đồn bà..... Thiên Thần trong lớp *Apothéose*.

Lời dẫn

Vai Jeanne d'Arc thì trẻ trai làm được lắm.

Mấy vai tuồng nhỏ (*rôles secondaires*), thì một người lãnh hai vai được, vì ra tuồng khác lớp nhau.

Về sự sắm đồ mặc cho vai tuồng và dọn lớp, thì hãy xin các Cha hay là Bà Phước chỉ vẽ giúp.

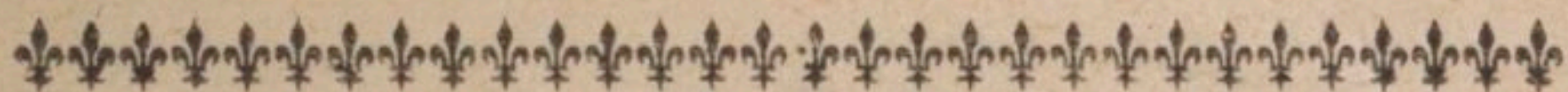
Dọn Lớp thêm thứ I (*Jeanne chịu thiêu đốt*) thì làm như sau này :

Chất đồng củi như tục kêu « chất chuồng heo », bề cao chừng một thước. Jeanne đứng chính giữa đồng củi, song sọt ra sau. Trước mặt Jeanne, sau một lớp củi, khuất mắt người coi tuồng, thì để dưới ván rầm (*scène*) nhiều ngọn đèn khí đỏ và một chậu nước.

Khi lính đem lửa vô mà đốt, thì cầm một cây đuốc cháy. Nó vừa thọc đuốc vô chậu nước, hình như châm lửa vô đồng củi, thì liền vắn đèn khí đỏ lên một lượt. Cây đuốc vô nước thì tắt, và có khói lên, nên coi ra như là lửa cháy có khói.

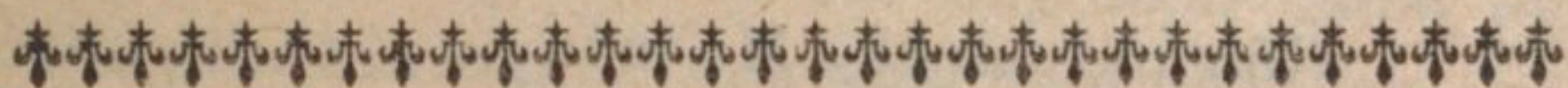
Làm thế ấy thì không hiểm nghèo. Chẳng nên dùng *feu de bengale* để dưới chơn Jeanne d'Arc mà đốt. Một là e có cháy áo chằng, hai là khói *feu de bengale* độc lắm và chịu không nổi, phải ho tức thì.

J. L.-v.-Đ.

Ả thánh JEANNE d'ARC,

tuồng

Thứ thứ nhứt

TẠI DOMRÉMY.

Ngoài đồng, ở gần vườn và nhà của Jeanne d'Arc. Cây cối..... Có một cái hàng rào phía tay mặt. — Phía tay trái, có một cái hình Đ. C. Bà cột trên một cây phía trước. — Nhắm tháng Đ. C. Bà, là tháng Maio, nên bông lá tươi tốt.

—o—

Lớp thứ nhứt

JEANNE (một mình)

(Jeanne đứng trước hình Đ. C. Bà, tay cầm một bó bông. Khi màn mở ra rồi thì hát) :

(Giọng : SAINTE CITÉ)

Đến tháng Đức Mẹ rày con đến dâng hoa tươi tốt lành.

Mẹ hỡi ! Ngon lành, xin nhậm vật mọn của con.

Chút tràng hoa mới nở, đầy đủ màu sắc đều tốt lành.

Xinh đã quá xinh !

Thơm tho dịu dàng ngọt ngào !

Ơ Đấng lòng con mến yêu !
Ơ Mẹ Đồng trinh !
Rày nguyện dâng trót hết
Hồn xác con cho Mẹ luôn ;
Rày nguyện xin lửa đốt lòng con
Mến yêu cho trọn niềm.

Các thánh Thiên thần rày hiệp với các thánh
nam nữ trên trời.

Đòn hát vui vầy, ca ngợi rập-ràng xướng ca.
Tiếng dài tiếng tiểu, hoà chúc mừng hát nhiều
khúc dịu dàng ;

Tiếng hát khác như hương xông trước toà
Đức Mẹ !

Ơ Nữ Đồng trinh mến yêu,
Hãy dắt dìu con.
Giờ này lên đến chốn.
Toà đang ướp xông đủ mùi hương.
Hầu mà con ở đó,
Đặng chúc khen thánh Đức Mẹ.

— — 0 — —

(*Jeanne hát rồi, bước lại để bó bông dưới chơn
cây, rồi nói*) :

Không biết giặc nước Langsa đánh với Hồng-
mao đây sẽ ra làm sao !..... Chớ chi tôi là đòn ông
con trai, thì tôi sẽ xin ra giặc, hầu đuổi Hồng-mao
ra khỏi xứ này cho được ; để nó cướp nước của

Đức Vua ta, tội nghiệp quá..... Nghĩ lại mà tức mình. Ai nấy liều thân đổ máu cho Mẫu-quốc, còn tôi thì ở đây bình an với mấy đoàn chiến tôi chán như thường... Tôi không phải nhát gan, tôi sẵn lòng đổ máu tôi cho Đức Vua, song là cha mẹ già tôi thì là thảm-quá..... song các quan đề đốc làm việc không kham, mà tôi đây là một đứa nhí nử nhỏ mọn thấp hèn kia kia, mà làm gì được ?..... Nghe nói quan và lính Langsa đều ngã rún chí, Đức Vua cũng hết còn trông cậy.... Làm sao mà giục bảo ai nấy phải chỗi dậy, gượng gạo mà chống trả quân nghịch hầu đặng thắng trận?.. Lạy hai thánh bổn mạng tôi; lạy thánh Catharina và thánh Magarita; lạy thánh Minhghê, là hộ thủ nước Langsa, xin hãy dạy biểu soi sáng tôi; cho tôi biết việc bổn phận tôi phải làm làm sao? Xin hãy giục bảo tôi cách tỏ tường cho tôi rõ. (Hát)

(Giọng : O ROI DES CIEUX)

Ơ Thánh Minhghê ! Soái thiên đàng cầm binh khởi hoàn.

Người đã thắng quỷ Satan, khiến vung phục phải chịu lưu đày khốn khổ.

Rày nguyện xin cứu chữa,

Vì con hiểm nguy.

Nguyện xin đỡ tay Chúa đang hạ xuống nặng nề.

Kìa kìa dân Langsa, còn đang nổi trôi ở giữa
linh đình trần thế.

Ở thánh Nữ trinh, Thánh Bồn mạng Catha-
rina,

Hãy đến bảo cho con.

Thánh Bồn mạng Magarita.

Vì lời con than thở, lòng con ước trông, vì con
trẻ thơ sức còn yếu đuối mỏng giòn.

Rày nguyện xin chớ bỏ.

Ngày đêm giúp con, canh giữ con luôn đừng
bỏ.

—o—

Lớp thứ II

Jeanne, Bà thánh Catharina, Bà thánh Magarita.
(Hai thánh này hiện ra sau hàng rào.)

BÀ THÁNH CATHARINÀ

Ồ Jeanne !

JEANNE (ngó ngoái lại, giựt mình, thụt lui).

Ý ! (quì gối xuống) Lạy hai Thánh rất lành.

BÀ THÁNH CATHARINÀ

Ồ Jeanne ! Con hãy sắm sửa mà ra giặc.....
Con chớ sợ làm chi. Con hãy có lòng mạnh bạo,
và hãy cảm ơn Chúa đã giao cho con một sự cả
thể dường ấy.

JEANNE

Mà con đâu xứng đáng mà làm việc ấy ?

BÀ THÁNH CATHARINÀ

Chúa dạy con, con phải vui lòng mà vâng lời
Chúa.

JEANNE

Con tin lời Thánh phán cho con mà đi ra
giặc. Song ai tin con mà cho con đi, vì con là nhi
nữ quê mùa. E người ta tưởng con là điên cuồng
gì chẳng ?

BÀ THÁNH CATHARINÀ.

Chúa sẽ dùng tay con mà chỉ cho người ta
biết con là kẻ của Chúa sai. Chúa sẽ dùng miệng
con, mà cắt nghĩa cho người ta hiểu.

JEANNE.

Song con yếu đuối quá, mẹ ôi !

BÀ THÁNH MAGARITA.

Chúa sẽ cho con đủ sức mạnh, vì Chúa chẳng phải là Đấng phép tắc vô cùng sao ? Người đã giúp sức lực cho qua, đang khi qua chịu tử vì đạo. Ó Jeanne, con ôi ! Sẽ còn có thánh tử đạo nữa. Con muốn chịu tử đạo chẳng ?

JEANNE

Con muốn hết lòng hết trí.

BÀ THÁNH MAGARITA

Nước Langsa nay bị đồ khổ khổ nạn là tại lỗi dân sự trong nước. Ai nấy đều lo ăn chơi, giặc giã thì chẳng màng đến, vì nhớp nhúa biếng nhác. Vậy, ó Jeanne ! Con phải làm gương cho người bền sở con. Con sẵn lòng mà phú dâng cho Chúa hồn xác con không ?

JEANNE (*hờn hờ*)

Con sẵn lòng lắm. (*Chạy lại ôm tay hai Thánh.*) Con thề nguyện làm như vậy.

BÀ THÁNH CATHARINÀ

Vậy thì được. Hai ta thương con lắm.

JEANNE

Con vui biết dường nào ! Song xin hai Thánh
đừng bỏ con.

BÀ THÁNH MAGARITA

Hai ta sẽ ở kề con luôn, con chớ sợ chi. Con
hãy sắm sửa.

BÀ THÁNH CATHARINÀ (*dưa tay chỉ lên trời*)

Con hãy cầu nguyện.

(*Rồi hai Thánh biến mất*)

JEANNE

Xin hai Thánh khoan đi.... ! Khoan ! Khoan !

Lớp thứ III

—O—

JEANNE (*một mình*)

Lòng tôi bây giờ vững vàng !. Lạy Chúa, con sợ có một điều, là không xứng đáng mà dùng ơn Chúa cho nên. (*Chấp tay lại, ngó lên trời :*) Lạy Chúa Giêgiu rất dịu ngọt, từ rày sắp tới con thuộc về Chúa luôn luôn. (*Đưa hai tay ra*). Con phú dâng hồn xác con cho Chúa. Xin Chúa hãy cho con biết con phải làm đi gì ! Con là tôi tá Chúa !

Lớp thứ IV.

• Jeanne, Thiên thần Minhghê

—O—

THIÊN THẦN MINHGHÊ

(*Hiện ra sau hàng rào. Tay cầm một cây gươm*)

Ơ Jeanne ! Con hãy lìa bỏ nhà cửa cha mẹ con mà đi.

JEANNE (*quì gối xuống*)

Lạy thánh Thiên thần ! Đã tới giờ Chúa định rồi sao ?

THÁNH MINHGHÊ

Phải ! Tới giờ rồi. Chúa muốn cứu nước Langsa, vì nước Langsa là như lính của Chúa trong thế gian này. Song Chúa không để cho người thế thắng trận một mình được, sanh ra lòng kiêu ngạo. Nên Chúa muốn dùng tay con mà thôi.

JEANNE (*khìem nhượng*)

Song con thấp hèn quá lẽ !

THÁNH MINHGHÊ

Việc Chúa làm thì Chúa rõ biết. Ơ Jeanne ! Con cứ vâng lời mà thôi.

JEANNE

Con sẵn lòng ! Vậy con phải làm đi gì ?

THÁNH MINHGHÊ

Con hãy đi lập tức !

JEANNE

Không cho cha mẹ con hay sao ?

THÁNH MINHGHÊ

Con đừng nói gì hết, vì cha mẹ con không hiểu được ý mầu nhiệm Chúa đầu. Để sau rồi con sẽ viết thư mà thôi. Lại Chúa cũng đã cho cha con chiêm bao rồi ; nên lần lần cha con cũng sẽ hiểu.

JEANNE

Lìa bỏ cha mẹ con, thật là thảm thiết cho con quá !

THÁNH MINHGHÊ

Con phải làm như vậy mới cứu nước Langsa được.

JEANNE

Con phải đi đâu ?

THÁNH MINHGHÊ

Đi lợi thành Vaucouleurs. Rồi con xin quan Baudricourt cho người dẫn đường cho con, đi cho tới thành Chinon là nơi Vua Langsa ần mình.

JEANNE

Mà con nào biết cỡi ngựa và đánh giặc chi đâu ?

THÁNH MINHGHÊ

Chúa sẽ lo việc ấy.

JEANNE

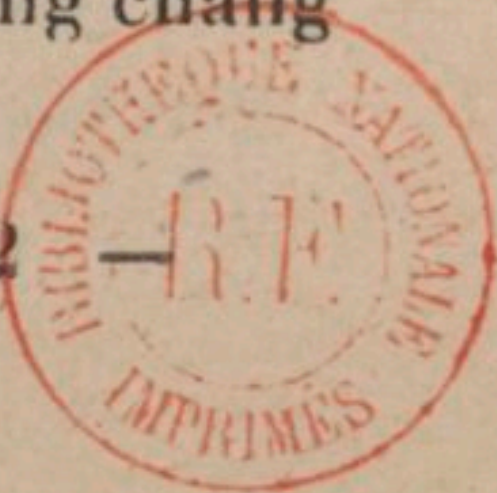
Lạy thánh Minbghê ! Thánh là bõn mạng bàu chủ Nước Langsa, xin thánh hãy đánh giặc giùm cho Nước Langsa. Xin thánh hãy phụ giúp con.

THÁNH MINHGHÊ

Ta là tay sai của Chúa. Ta sẽ ở cùng con luôn ! Vậy ở Jeanne, là con Chúa, hãy đi bình an.

JEANNE

Chúa biểu con đi đâu, thì con cứ đi đó hoài, dầu phải mòn chơn tới đầu gối, con cũng chẳng nao.

THÁNH MINHÊ

(*Lấy gương để ngang trên vai Jeanne*).

Ồ Jeanne ! Đây là gương của Chúa ! Con hãy biết con là lính của Chúa Giêgiu và Đức Nữ Maria. Jeanne, con hãy đi cầm binh thẳng trận.

JEANNE (*hớn hờ*)

Lạy Chúa Giêgiu và Đức Nữ Maria ! Đây con là tôi tá hai Đấng. Con xin vâng lời hai Đấng dạy. Con phú dâng hồn và xác con cho hai Đấng. Thôi, ta hãy ra đi vững dạ.

(*Thiên thần biến mất. Jeanne còn quì một gối dưới đất ; tay trái đưa lên cao ; tay mặt đưa lên ngang đầu, mắt ngược lên trời, giống hình ảnh của thợ Allard làm, ta thường thấy vậy*).

SẬP MÀN

Thứ thứ II

TẠI THÀNH VAUCOULEURS

—O—

LỚP thứ I

—O—

Ở trong nhà quan Robert de Baudricourt.

Vai Tuồng : Laxart, de Metz, de Poulengy, d'Aulon, Colet, Aloys. — Linh Langsa, ngồi trên bàn đang đánh bài.

—O—

JEAN DE METZ

Nè, ông Laxart, quan Robert cứ từ chối hoài, mà cô Jeanne không ngã lòng sao ?

LAXART

Không đâu, mấy ông. Nó còn trông cậy vững vàng càng ngày càng hơn. Sớm mai nầy đây, nó còn chắc với tôi rằng : không khỏi hai ngày nữa, thì nó sẽ được phép đến hầu Đức Vua.

D'AULON

Gái thật đích đáng gái ! Tôi không khi nào thấy ai đức hạnh, và khiêm nhường như gái nầy.

Tôi đây, cũng là một gã kỳ khôi, ít mong tin lời ai nói ; song bây giờ tôi cũng phải theo cô Jeanne. Cô đi tới đâu, tôi cũng theo tới đó, lại lấy làm vinh nữa !

ALOYS

Cũng còn có nhiều người khác theo cô Jeanne. Người tặng cho tôi được chức hầu cận người mà rằng : « Tôi có một người anh, là Jacquemin, cũng một tuổi với chú, tôi nghĩ đến anh tôi, thì nhớ lắm. Vậy chú sẽ ở gần tôi mà thế cho anh tôi.

COLET

Mà mấy ông tưởng chắc rằng : có Thánh thần gì chỉ bảo cô ấy sao ? — Ừ hừ ! lấy đâu mà tin được ? Tôi không tin chút nào.

ALOYS

Ông không có chuyện văn khi nào với Người sao ?

COLET

Không có khi nào hết.

LAXART

Ông nghĩ coi ! Nếu mà con Jeanne nó không có Người khuất mặt mách bảo diễm chỉ cho nó,

thì nó nào dám cả gan mà liều mạng như vậy ? Tôi đây là cậu nó, tôi hằng thấy nó có ham một sự mà thôi, là ở gần cha mẹ nó và thằng Jacquemin là anh nó, không lìa một bước. Nó lánh những đám vui chơi... Lẽ đâu mà khi không nó lại nói như vậy : « Chúa muốn cứu nước Langsa. Chúa chọn tôi, và khiến tôi phải đi tìm cho được Đức Vua, hầu lãnh binh lính của Người mà cầm đầu ». Lẽ đâu mà cha mẹ khóc lóc hết nước mắt mà nó cũng chẳng nao ; nó lại bỏ nhà mà đi với tôi và thằng anh nó, đến cho tới quan Robert đặt mà đòi đi đánh giặc, vì rằng Chúa định như vậy ? Can đảm như vậy, thì bởi đâu, chẳng phải bởi Chúa mà ra sao ?

DE POULENGY

Song coi bộ quan Robert không muốn giáp mặt cô Jeanne. Ông tưởng sau đây có lẽ quan Robert sẽ cho cô Jeanne vào tới người không ?

LAXART

Con Jeanne nó chắc chắn lắm. Song quan Robert rước tôi cách lĩnh lảng lắm. Ngài biểu tôi như vậy : « Ông đem con nhỏ đó về cho cha mẹ nó, rồi cho nó vài bóp tai cho nó tồn ».

Thằng Jacquemin bây giờ đang nài nỉ quan

Robert đây. Còn con Jeanne thì nó chắc chắn vững vàng sẽ được việc, nên chưa gì nó là đã mặc đồ đờn ông, đăng nhập vô cơ lính.

D'AULON

Chắc quan Robert sẽ chịu thua, vì dân sự thấy cô Jeanne hiền từ đức hạnh thế ấy, thì kêu nài giùm cho người hết sức, vì dân hiền rõ, phải có phép lạ mới cứu ta được, và nó tin chắc Chúa dùng cô Jeanne mà làm phép lạ ấy.

ALOYS

Tôi trông cho cô Jeanne cứu mình cho mau... Sớm mai này trong làng ta đây, còn thấy một tổp Hồng-mao đi rảo ruồng cùng mà phá làng phá xóm.

JEAN DE METZ

Cái đó không lạ gì.... Quân nghịch ta cũng có nghe phòng phanh rằng có Chúa Bà muốn phù hộ ta mà làm phép lạ chi đó, nên nó cho kẻ đi dò thử, vì nó sợ hãi lắm.... Mà phải cô Jeanne đi lợi kia chăng ?

Lớp thứ II

Mấy vai tuồng trước. Thêm JEANNE mặc đồ đờn ông, áo vắn, quần cụt, vớ dài, nón nữ có lông gà, mang hia.

—o—

JEANNE

Chào mấy ông ! Xin Đức Chúa Giêgiu và Đức Mẹ phù hộ mấy ông.

(*Mấy vai tuồng đứng dậy hết.*)

Quan Robert có ra lệnh cho tôi vào hầu ngài không ?

D'AULON

Không ! Ngài còn lưỡng lự nữa.....

JEANNE

Cái gì mà lưỡng lự ? Nước Langsa phải hư hại. Chúa muốn cứu nước ta, mà sao quan Robert còn lưỡng lự ?..... Còn mấy ông thì sao ? Mấy ông chịu đi theo tôi không ?

D'AULON

Ờ cô Jeanne ! Chúng tôi đây hết đều một lòng với cô. Chúng tôi biết Chúa soi sáng cô, nên chúng tôi sẽ vưng theo mọi lời cô chỉ bảo. Song ông Colet de Vienne đây còn lòi thôi lắm.

JEANNE

Ông còn hồ nghi chi sao ông ? Quả thật cũng là lạ, vì cũng không lẽ mà Chúa dùng một đứa con gái mà làm cho nó ra bằng các quan võ thượng tài..... Ông đừng tin lời con Jeanne, mặc ý ; song khi ra trận, thì xin ông hãy rán theo tôi ; khi đó ông sẽ rõ phụ nữ mà liều mạng vì Chúa và vì nước nhà, thì có sức làm được chuyện làm sao.

COLET

Mẹ thử ! Cò nói nghe mà mê !

JEANNE

Ông đừng chưởi thề nữa mà, ông ! Cái đó mất lòng Chúa ; ông chịu hứa vậy không ?

COLET

Thôi ! tôi không chưởi thề nữa.

JEANNE

Ông sẽ đi theo tôi không ?

COLET

Đi ! Đi đâu cũng đi ! Đi tới cùng.

JEANNE

Mà sao quan Robert không chịu nghe tôi tỏ đều chi ?..... Chinon xa lắm ! đây đi cho tới Đức

Vua phải lâu ngày. Chẳng tới nơi, thì Hồng-mao đã cướp được thành Orléans rồi còn gì ?

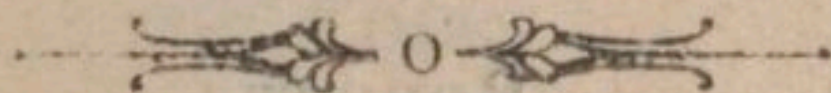
ALOYS

Thưa cô, Jacquemin bây giờ đang nài nĩ quan Robert.

JEANNE

Nếu quan Robert không cho tôi vô hầu, tôi cũng đi đại. Tôi sẽ năn nĩ ngài cho đến khi đắc lời..... Nói vậy chớ tôi chắc được lắm, vì có tiếng gọi tôi rằng : «
Mầy sẽ đi chiều nầy »..... Thôi, đi, Aloys. Lo ngựa tôi cho sẵn. còn cậu, xin cậu chừng trở về nhà, thì hãy xin cha cháu tha lỗi cho cháu. Cậu nói với mẹ cháu rày mai cháu cũng trở về,... nếu Chúa muốn thì được. Còn mấy ông, xin mấy ông hãy thưa với quan Robert, tôi sẵn sàng rồi, và đang đợi lệnh ngài.

(*Jeanne đi ra với Laxart và Aloys*)

Lớp thứ III

Mấy vai tuồng trước. Thêm quan ROBERT và JACQUEMIN.

— — — O — — —

ROBERT

(*Và đi và nói thăm một mình*). Cách trai này nói, thì nghe thật tình. (*Nói lớn*) Ấy vậy, Jacquemin, mầy dám chắc con em mầy không phải là điên khùng gì sao ?

JACQUEMIN

Thưa Ngài, tôi không biết nói láo. Con em tôi điên sao được ? Lời ăn tiếng nói nó nghe thâm trầm và có lý lắm, vì bởi ơn trên soi sáng. Nó ở với cha mẹ tôi một cách thiết yếu dịu ngọt lắm, nên cha mẹ tôi nghe nói đến chuyện nó phải ra trận, thì rầu rĩ hết sức. khóc lóc li bì.... Song biết làm sao ? Chúa dạy thì phải vâng.

ROBERT

Mà có khi con Jeanne bởi muốn dặng vang danh, mới bày chuyện lạ lùng này ?

JACQUEMIN

Thưa Ngài, không đâu ! Nhiều khi nó tưởng

ở chỗ vắng vẻ một mình, nên tôi nghe nó thăm thĩ với Chúa, khóc lóc với Chúa, xin Chúa rút linh lại, vì bỏ cha lìa mẹ mà đi ra giặc giã, thấy đồ máu con người, thì nó sợ hãi lắm..... Không đâu, em tôi không có bày đặt bày đều đâu.

ROBERT

Mà như em mầy ra giặc, thì mầy đi theo không ?

JACQUEMIN

Chớ chi nó cho tôi đi !... Song nó cho tôi đi tới đây mà thôi, mà rằng : « Anh cũng một tuổi với tôi ; anh hãy ở lại nhà, vì nếu Chúa gọi tôi phải chết, thì còn có anh ở lại mà an ủi cha mẹ bớt rầu. (Nó khóc)

ROBERT

Các ông tỉnh làm sao bây giờ ?

COLET

Xin ngài hãy cho kêu cò Jeanne vào đây mà nghe cò nói, rồi thì cứ mà làm theo lời cò nói.

D'AULON

Thưa ngài ! Ta có một hoàng hậu chẳng xứng đáng, một người đờn bà đã bán nước ta cho kẻ

ngịch... Có khi ngày nay ý Chúa muốn cho có một người nữ thanh tịnh sạch sẽ trong dân phạm ra mà chuộc sự nhuốc hổ ấy chăng?

DE METZ

Sau nữa xin tỏ cho ngài rõ, cả và dân sự đều tung hô cô Jeanne, vì thấy người đức hạnh xứng đáng mà ra cầm binh. Tiếng dân, ấy là tiếng Chúa mà chớ.

ROBERT

Vậy thì Jacquemin, hãy đi kêu em hãy vô đây. (*Jacquemin đi ra*). Mà như tôi cho con Jeanne đi, thì trong mấy ông đây, ai chịu theo nó?

DE POULENGY

Chúng tôi hết thấy đều đành lòng theo cô Jeanne, vì lòng dạ người thật là lo lắng cho nước ta hết tình. Mới tôi sẽ đi với người, vì đảng sát hiềm nghèo lắm. Nếu Chúa muốn, thì nhờ có mới tôi hộ vực, người sẽ đi bằng an cho tới Đức Vua chúng ta.

Lớp thứ IV

Mấy vai tuồng trước. Thêm JEANNE, JACQUEMIN và ALOYS.

— — O — —

JEANNE

Bầm ngài, Chúa tôi dạy tôi phải đến cùng ngài mà xin ngài cho người đưa tôi cho đến giáp mặt Đức Đông-cung rất yêu dấu của chúng ta. Chúa dạy tôi phải cứu thành Orléans cho được, và đem Đức Đông-cung sang thành Reims mà làm lễ phong vương, và lo mà làm cho nước Langsa cho khỏi đồ khổ khốn cực nữa.

ROBERT

Chúa mi là Chúa nào ?

JEANNE

Là Đức Chúa Trời chớ Chúa nào.

ROBERT

Chúa nào mà lựa một đứa như mi vậy mà làm việc cả thế dường ấy ?

JEANNE

Chúa muốn lựa ai, thì mặc thừa ý Chúa.

ROBERT

Mà Chúa có cần gì phải dùng ta mà đuổi kẻ nghịch ra khỏi xứ này đâu ? Một mình Chúa làm thì không được sao ?

JEANNE

Người phạm thể cứ lo ra trận, ấy là làm bòn phận mình, rồi Chúa sẽ ban thắng trận.

ROBERT

Mà mi không sợ các chuyện nghèo hiểm cheo leo trong khi hỗn chiến sao ?

JEANNE

Tôi không sợ gì hết, sợ tội mà thôi.

ROBERT

Mi đánh lìa cha mẹ mi như vậy, thì thật là lòng chai dạ đá.

JEANNE

Xin ngài hãy thương tôi, đừng nhắc tới nuốt ruột tôi. Có một mình Chúa biết tôi khóc lóc với Chúa bao nhiêu, đặng mà kêu xin Chúa cho tôi ở nhà bình an với cha mẹ tôi..... Song Chúa không

cho..... Có tiếng Chúa buộc tôi một hai phải vưng lời, chớ nên trì hoãn.

ROBERT

Tiếng Chúa làm sao ?

JEANNE

Khi ấy tôi được mười ba tuổi. Xứ ta đã bị giặc rồi. Một ngày kia tôi đang quì gối ngoài đồng, ngó qua phía nhà thờ họ mà đọc kinh. Bỗng chốc, có một sự sáng chói loà ra trước mặt tôi và tôi nghe một tiếng nói với tôi như vậy : « Jeanne, là con Chúa Trời, con hãy ở tử tế luôn, Chúa sẽ thương con ». Tôi thấy và nghe vậy, thì tôi sợ hãi hùng mà khóc. Song tiếng ấy dịu dàng, thanh tho, đầm thắm quá chừng làm cho tôi hết sợ. — Qua vài ngày sau thì cũng có sự sáng chói bao phủ tôi, rồi có Thiên thần Minhghê hiện ra mà nói với tôi rằng : « Con hãy đi cứu Vua con. Chúa sẽ giúp sức con ». Tôi trả lời rằng : « Tôi là một đứa con gái quê mùa, không biết cỡi ngựa, không hiểu giặc giã là làm sao ». Thiên thần Minhghê bảo tôi đừng sợ. Sau hết thì lại có bà thánh Catharina và bà thánh Magarita cũng hiện ra mà an ủi tôi và khuyên tôi phải vưng lệnh Chúa dạy, mà chạy đến cùng ngài đây cho kịp.

ROBERT

Đây rồi mi làm làm sao mà đi từ Vaucouleurs đây cho tới Chinon là chỗ vua ẩn mình.

JEANNE

Anh em tôi trên trời sẽ liệu mà phù hộ tôi.

ALOYS

Bây giờ ngài còn hồ nghi chi nữa chẳng, ngài ?

ROBERT

Mà Jeanne, sao mi mặc đồ đờn ông chi vậy ?

JEANNE

Hễ phải ở giữa đờn ông, thì tốt hơn là mặc đồ như đờn ông. Mà việc này cũng là Tiếng tôi dạy tôi như vậy,

ROBERT

Mi là con Chúa ! Nè, Jeanne, giọng mi nói, thì tao tin được. Mà nếu quả thật mi là người của Chúa sai đến, thì đâu mi làm một phép lạ thử coi.

JEANNE

Chúa không có sai tôi đến đây đặng mà làm phép lạ. Xin ngài dẫn tôi đến thành Orléans. Ta

sẽ đánh dẹp lính Hồng-mao. Chừng đó thì ngài sẽ rõ, có phải là Chúa sai khiến tôi không.

ROBERT

Jeanne, để tao hỏi mi một chuyện nữa.

JEANNE

Tôi xin lỗi ngài ; đã mãi giờ nói chuyện rồi, bây giờ đến giờ phải ra tay mà thôi. Binh ta mới bị thất một trận cả thể là đã được gần mười lăm ngày nay. Để đây rồi ngài sẽ được tin ấy bây giờ.

ROBERT

Có ai tới báo sao ?

ALOYS

Bẩm, không thấy trạm ống chi cả. Có quân coi chừng các nẻo đường nhật lắm ; phải có ai tới thì ta thấy.

MỘT LÍNH HẦU NHỎ (Page), *bước vào*

Bẩm ngài, có thừa sai Đức Vua xin vào ra mắt ngài.

ROBERT

Biều vó cho mau.

THỪA SAI (*vó*)

Bẩm ngài. Đức Đông-cung dạy tôi đến báo

cho ngài hay binh ta mới bị thất một trận cả thế
được mười lăm ngày rày.

(*Ai nấy chưng hững*)

ROBERT

Có nói tin nầy cho ai trong xứ nầy chưa ?

TỪA SÀI

Bẩm ngài, không cả. Có một mình ngài mới
hay đây mà thôi. Đức Đông-cung xin ngài làm
sao cũng phải răn mà cho binh tiếp cứu.

ROBERT

Ay vậy được. Jeanne, đi tiếp cứu đây, thì tao
giao cho mi. Chiều nầy mi phải đi lập tức. Nầy
gươm tao đây, hãy lấy mà đi. Mời mấy ông đi
theo tôi.

(*Robert đi ra với các quan và lính*)

Lớp thứ V

JEANNE, ALOYS, JACQUEMIN

—O—

ALOYS

Mừng là mừng ! Cô Jeanne được đặc lời rồi. Bây giờ ai cũng tin thật cô là tay sai của Chúa. Còn đợi một sự nữa, là cô ra trận, cho ai nấy hăn cô can đảm đường nào..... Jacquemin ôi, ! Chớ chi Jacquemin được với ta !

JEANNE (*dừng phía trước giàn ngược mặt lên trời, suy nghĩ mà thầm thì*) :

Chúa ôi !... Ra giặc đây sẽ thấy máu người ta đổ ra linh lảng..... sẽ nghe mấy người bị mũi dao thương rên siết hấp hối !... Xin Chúa hãy thương xót những kẻ liều mình chết vì Mẫu-quốc, đừng để nó chết trong đồng tội, phải mất linh hồn, tội nghiệp..... Xin Chúa đừng để gươm này đổ máu ai ra..... Không đâu, tôi không nỡ nào đâm chém ai được đâu..... (*Còn mê tưởng.*)

ALOYS

Jacquemin, coi kìa..... Cô Jeanne đọc kinh thầm thì đó... Cồ khóc.....

JEANNE (*qui gôit xuống*)

Lạy Đ. C. Giêgiu !... Nếu phải chết một mạng
cho dặng cứu nước con, thì xin Chúa hãy nhậm
mạng sống con đây, và hãy gìn giữ cha mẹ con....

JACQUEMIN

Chớ chi tôi được đi theo em tôi !

JEANNE (*dừng dậy*)

Ờ anh Jacquemin, chiều nay anh hãy trở về
nhà. Anh ôi ! Anh sẽ về một mình, vì đêm anh đi
với tôi thì là bất nhơn với cha mẹ lắm. Anh về
thay mặt em mà ở cùng cha mẹ.

JACQUEMIN

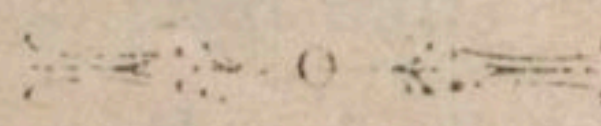
Xin em hãy an tâm, anh sẽ lo lắng cho cha
mẹ. Còn anh, thì cũng có người thế anh mà ở gần
bên em, là Aloys đây, có hứa với anh chẳng hề
khi nào lìa em ra.

ALOYS

Tôi dám thề quyền lại lần nầy nữa. Tôi sẽ ở
kề bên cô Jeanne luôn. Trong lúc nghỉ ngơi, thì
ta sẽ nói chuyện về làng Domrémy của ta, sẽ nhắc

đến Jacquemin và cha mẹ ở nhà, ta chắc chắn sẽ về được mà thăm..... Thôi, đi, Jacquemin, để cô Jeanne đọc kinh..... Ta đi lo mọi chuyện cho sẵn sàng đợi cho cô lên đường.

(*Aloys và Jacquemin đi ra*)

LỚP THỨ VI

JEANNE, (*một mình, hai tay ôm cây gươm, nói thầm thì một mình*) : Gươm này có hình thánh Giá.,... (*gắn gươm vào dây lưng*). Nói vậy tôi phải đi !..... phải lìa cha bỏ mẹ tôi, nhà cửa tôi !..... Chớ chi tôi được ở gần mẹ tôi mà lo bếp núc kim chỉ vá may !... Tôi khóc lóc kêu xin Chúa cho tôi ở lại .. mà không được... Thôi, phải vâng theo thánh ý Chúa. (*Nghe đi ở ngoài*).:.... ... Ai đi đó ?..... Ừa, sao lại khua rộn rã súng ống gươm giáo vậy ?.....

MỘT TÊN LÍNH HỒNG-MAO

(*Chạy vô và nói tiếng dữ dần ngó ra ngoài, hình như nói với lính khác*) : Giữ cửa cho chặt đa bay !

JEANNE

Chúa ôi ! Lính Hồng-mao đầu mà vô đây vậy ?
Tôi phát run !

TÊN LÍNH

Cậu nào làm gì vậy ?.... Đầu, dễ dỗi nó mà hỏi thử coi..... Cho nó tiền, dễ dỗi như chơi.... Ê, cậu nhỏ. .. Cậu muốn tiền xài chơi không ?.... Nè, cậu có nghe nói ở đây có một đứa con gái nào tên là Jeanne không ? Nó khai rằng nó là tay sai của Chúa, dạy nó cầm binh Langsa mà đánh dẹp binh Hồng-mao. Có thiệt vậy không ?... .. Nè, nói đi rồi tiền đây mà lấy ăn bánh. (Nó đưa tiền ra).

JEANNE

Đồ khốn nạn !... Mầy ngó tao cho rõ..... Mầy biết tao là ai không ? Jeanne là tao đây ! (Thò tay nắm gươm hờ mà dùng).

TÊN LÍNH (rút gươm ra)

Nói vậy Jeanne là mầy đây phải không ?.....
Cha chả ! Mầy không thoát khỏi đây đâu..... Hà !
mầy muốn chơi gươm chơi dao, thì cho mầy thử
cho biết chừng.

JEANNE

Thử thì thử ! Tao không sợ đâu. (*Jeanne rút gương ra, hát gương tên lính rớt xuống đất*).

TÊN LÍNH

Ý ! không phải chơi đâu !

JEANNE (*nắm vai tên lính*)

Bây giờ mạng sống mày trong tay tao.... song tao không thêm đồ máu mày ra đâu.

TÊN LÍNH

Xin tha tôi !... Xin thương xót tôi !

JEANNE

Đó ! quân tao đến đó... mày lui đi cho mau... không thì nó không dung cho mày đâu.

TÊN LÍNH (*đi vó và nói lầm bầm lên trong miệng*).

Mày là đồ bóng cốt.... để đây coi, chừng tụi tao bắt được mày, thì sẽ thiêu sống mày cho mày coi. (*rời ra*)

JEANNE

Thiêu sống tôi !... Sao tôi hồ nghi sự đó mấy tuần nay, mà lo sợ hoài ?... Thật là lạ !... Ủa, sao tôi là một đứa nhát lăm, mà sao khi không hoá

ra dạn mà dám rút gươm ra chống trả với tên
linh đở kia?... (*Đóng gươm vô vô*).

Lớp thứ VII

Jeanne, Jacquemin, và Jacques, sau.

JACQUEMIN

Em Jeanne, cha mới tới kia....

JEANNE

Cha tới sao ?..... Tội nghiệp ông già quá ! Ông
còn muốn đỡ tôi một phen sau hết, đừng đem tôi
về nhà. Chúa ôi ! Xin Chúa giúp sức cho con
chống trả cho được, cùng sự lòng con thương cha
mẹ.

JACQUEMIN

Qua sẽ giúp em, hầu năn nỉ cho cha đừng nổi
cơn giận và xin cho được cha ban phép lành cho
em trước khi em lên đàng. Cha vô kia ; em hãy
mạnh gan vững dạ.

JEANNE (*nói một mình*)

Lạy Chúa, đừng bỏ con.

JACQUES (*giận ngầm*)

Ay vậy quả thật là trong một ít giờ nữa tôi không còn con gái nữa, phải chăng? Nói vậy thì thật là nó đành lòng bỏ cha già nó, không kể nước mắt mẹ nó đổ ra đầm dề ; bỏ nhà cửa nó ở từ thuở nhỏ đến lớn !.. Lạy Chúa, nhơn sao Chúa cho tôi con cái chi vậy, đặng ngày nay nó làm cho tôi đau đớn nỗi này !.....

JEANNE

Thưa cha, nào con dám làm chi cho cực lòng cha, song con thấy quê vức mắc nạn mà con buồn rầu cực lực ; thấy kẻ nghịch thẳng trận hà hiếp dân ta quá dữ, mà con tức giận trong lòng ; con giữ tâm tình thương triu nước Langsa : bấy nhiêu đều nào có phải là thất hiếu với cha mẹ sao ?

JACQUES

Vậy tao không biết mền quê vức sao ? Song tao chịu sao được cho con Jeanne tao, là con gái trung trinh mà nay mang hia đội mào chiến, cầm gươm cầm giáo chạy chung với lũ lính tráng hồ đồ mà cấu xé kẻ nghịch. Cha chả ! Nếu phải có

quả như vậy, thì tao biếu mấy đứa anh mày đem
mấy ra mà nhận nước đi cho rảnh ; mà nếu nó
không chịu, thì chính mình tao sẽ trấn nước mày.

JACQUEMIN

Lạy cha ! Xin cha đừng giận quá trí mà thêm
mệt.

JACQUES

Dòng tao là dòng tử tế ; con gái mà ra tệ
dường ấy thì tao phải giết nó... (*Ngồi xuống*)

JEANNE (*năn nỉ cha*)

Lạy Cha !... Chúa khiến, nên con không dám
cãi lệnh.

JACQUES

Sao mà biết Chúa khiến.

JACQUEMIN

Xin Cha hãy xét lại mà coi. Con Jeanne thuở
nay vưng lời chịu lụy cha mẹ, dịu ngọt hiền lành,
chỉ biết có một sự kính Chúa yêu người. Có khi
nào mà biết lão xược, bày đặt bày đều. Vậy nó
nói rằng Chúa khiến, thì cha không đem lòng tin
được sao ?

JACQUES

Tao tin con Jeanne luôn luôn, vì nó ngay

thẳng ; song tao chắc nếu nó xin Chúa cho nó khỏi ra trận, thì Chúa nhận lời nó chẳng sai.

JEANNE

Thưa Cha, con cầu nguyện và khóc lóc nài nỉ với Chúa biết là bao nhiêu ! Cha tưởng con không rầu rĩ lắm sao ? Phải là cha mẹ rất mến yêu, thì con như chết biết là mấy đoạn. Cha mẹ nuôi dưỡng con từ nhỏ đến lớn, ấp yêu, anh em rất mến, nhà cửa thân thuộc... nay phải là dứt hết mà ra nơi giặc giã, thấy đồ máu mủ ghê gớm..... Òi ! đau đớn, cực lòng cực trí là dường nào !..... Đâu, ta rân cầu nguyện nữa thử coi..... Đó, chuông nhà thờ đánh kia kia... ầy là giờ đọc kinh.

(*Hết thấy qui gối xuống, Jeanne cầu nguyện lớn tiếng*) : Lạy Chúa ! Xin Chúa hãy thương xót con, mà cho con ở nhà với cha mẹ con. Và như Chúa nhậm lời khẩn nguyện, thì con xin Chúa tỏ dấu chẳng chường cho con biết.....

(*Jacques và Jacquemin đứng dậy ngó Jeanne đang thăm thĩ với Chúa*).

JACQUEMIN

Cha coi đó thì rõ bụng em con là làm sao !

JACQUES

Con ôi !... ..

JEANNE

Ý..... kia..... kia..... Thiên thần hiện ra đó....
(*Nghe tiếng đàn harmonium*)..... đó, Thiên thần
kêu con đó..... đó mở miệng nói chuyện với con
đó...

TIẾNG THIÊN THẦN (*ở trong buồng hát có
đàn đánh tiếp theo luôn*)

(*Theo giọng kinh : « HỒI BA VUA »*)

THIÊN THẦN

Hỡi Gioanna ! Hỡi Gioanna !

Nghe ta bảo tin lành chớ ngại.

Gioanna rày Chúa dạy phải vâng,

Bỏ quê hương cửa nhà cha mẹ,

Mà vội đi theo ý Chúa Trên,

Vì phải nghe Chúa hơn cha mẹ.

(*Đàn đánh tiếp một đôi, đang khi ấy Jeanne và
lòng tai nghe, và nói*)

JEANNE (*nói riêng với mình*)

Chúa biểu phải đi.....

THIÊN THẦN (hát tiếp)

Hỡi Gioanna ! Hỡi Gioanna !
Nghe cho hẳn tin lành chớ sợ.
Con ra tay cứu Nước Langsa,
Vì Chúa đã khiến con như vậy.
Mạnh lòng tin vững dạ cây tròng.
Ra cứu chữa Vua Con, mắc nạn.
Bình an chớ sợ ; chớ khả nghi nan.

(Đòn đánh luôn luôn cho tới đây mới dứt. —
Jeanne cứ quì gối chấp tay mà nghe tiếng Thiên
thần. — Còn Jacques thì ngồi mà ngó bộ tịch
Jeanne một cách sững sờ).

JEANNE (lợi quì gần Jacques)

Lạy Cha ! Con phải đi ! Vì Chúa mới khiến
cách tỏ tường đây nữa.....

JACQUES (ôm Jeanne)

Ờ con rất yêu dấu ! Nếu quả Chúa dạy như
vậy, thì cha phải làm thỉnh bóp bụng mà chịu
theo ý Chúa.

(Jeanne dựa đầu vào lòng cha mà khóc)

Lớp thứ VIII

—0—

ROBERT (đi vô với các quan)

Ô Jeanne ! Sẵn hết rồi. Cả và dân sự thành Vaucouleurs đây đều tụ đủ mặt ngoài cửa đang tung hô mi, và đưa mi lên đường mà chúc cho mi nhờ ơn Chúa mà dẫn binh ta đi thắng trận quân nghịch ta.

JEANNE (đứng dậy)

Lạy Chúa ! Bây giờ con sẵn lòng mạnh mẽ mà theo chơn Chúa. (Rút gươm ra đưa lên cao). Con phú dâng mạng sống con cho Chúa và cho Mẫu-quốc !!

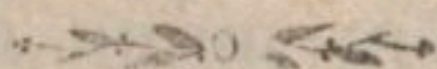
SẬP MÀN

Thứ thứ ba

TẠI THÀNH REIMS

Trong một đền thành Reims

Lớp thứ I

MỘT TRẺ NHỎ HẦU (page) mở cửa ra.

Xin các ngài hãy bước vào ! Đức Vua chưa ra mặt. Trào đình phải tịu nơi này mà đợi, trước giờ đi lợi Nhà thờ xem lễ Phong chức.

(Robert, Colet, Poulengy, d'Aulon, de Metz, de Thouars và quan hầu mình. Hết thấy vô rồi, thì chia ra hai đám, đứng mà nói chuyện với nhau. -- Năm ông trước một đám, còn de Thouars đứng riêng với quan hầu mình.)

ROBERT

Nghĩ lại mà mắng, phải không, mấy ông ? Từ ngày ở tại Vaucoùleurs, mà cô Jeanne năn nỉ mình dẫn cô đến Đức Vua, thì công chuyện tấn phát biết bao nhiêu !

DE METZ

Thật khi đó tôi tin vững vàng cô Jeanne là tay sai của Chúa. song tôi không dè Chúa dùng cô mà cứu mình cách tỏ tường chóng vánh dường ấy.

D'AULON

Chẳng những binh ta được mỗi ngày mỗi thắng trận, bởi nhờ cô Jeanne mà thôi, song lính tráng lại trở ra mềm mỏng đạo hạnh, còn các quan trong triều, thì cũng ra sốt sắng việc giữ đạo Chúa !..... Một trinh nữ mà làm cho cả và nước được tấn phát mọi bề như vậy, thật là phép lạ hoạ hiếm.

DE THOUARS (*hơi nhạo báng*)

Xin mấy ông chớ nên hơn hờ mà tặng khen sớm quá... Miễn là cho cô Jeanne đó đừng hưng tâm mà kéo ta đi trận này qua trận kia mãi thế, hết nghỉ ngơi gì được... Các quan triều thần nết lo bề đạo hạnh, thì có ; song trong triều có vui có ngộ gì hơn xưa ?

COLET

Ông này cũng là Langsa một máu thịt với ta mà nói gì lạ vậy ?

QUAN HẦU CỦA DE THOUARS

Còn mấy ông không nghĩ sự sỉ nhục nhục hổ này sao, là các quan tướng langsa là đại danh tiếng mà hằng ngày cúi đầu lãnh lính một đứa con gái quê mùa kia !.....

D'AULON.

Có hại gì đâu ! miễn là ta được thắng trận thì thôi.

DE POULENGY.

Nói vậy ông chưa tin chắc rằng cô Jeanne là tay sai của Chúa sao ?

DE THOUARS.

Tôi còn đợi một phép lạ nữa tôi mới tin.

D'AULON.

Đức Vua Charles VII được phong chức ngày nay tại thành Reims đây, thì không phải là một phép lạ sao ? Còn cứu được thành Orléans, không phải là phép lạ nữa sao ? Một đứa con gái mười tám tuổi, nghèo nàn quê mùa, mà cầm được binh nước Langsa, là binh danh tiếng cả và thế gian, và đánh phá được kẻ nghịch cả đời của ta, đó không phải là phép lạ sao ?..... Cô Jeanne mà đã đuổi đi cho tuyệt những quân nịnh thần ở gần Đức Vua ta, thì cũng đủ cho tôi gọi đó là một phép lạ rồi.

ROBERT

Ông nói thậm phải lắm. Đó ở đời này làm lành gặp dữ là vậy đó. Mẫu quốc hấp hối, con cái

đau đớn, nhảy ra liều mạng sống mà lo cứu chữa. Không thấy ai khen, lại bị ganh gổ ghen ghét.

COLET.

Đáng lý thì ta phải nhớ lại chuyện cũ mà biết khôn. Xứ ta đã bị đồ khổ là tại sao? Ta chưa tổn sao? Các ông! Ta bây giờ hãy còn một sự phải chỉ to nong nã thôi, là cho nước ta ra khỏi hậu hoạn.

DE THOUARS.

Phe chúng tôi cũng lo cho nước ta ra khỏi khốn, song lo cách khác.... Máy ông lo mà đánh giặc, còn chúng tôi thì muốn cho bình yên vô sự, cho yên ổn cho rồi, vì nếu như vậy hoài, e ngày kia và Vua và chúng tôi hết là kẻ gần gũi lân cận hầu hạ, Vua cũng phải đầu phục binh lính bên võ.

D'AULON.

Hèn gì! Ay là ông lo ông, chớ nào ông lo chung cho trong nước đâu! Bởi đó nên máy ông lánh nặng tìm nhẹ, tránh các chuyện cực khó trong đám giặc, để ở trong triều cho sung sướng; sợ ở trại phải thiếu trước mặt sau; cứ trú tại Chinon cho phỉ tình no ấm.

QUAN HẦU CỦA DE THOUARS.

Thôi, máy ông! Cho tôi xin!.... Ngày ngày

chi ! Đó cũng là vì con Jeanne đó, mà sinh mịch lòng.

COLET

Chớ sao !

ROBERT

Thôi đừng cãi cọ nữa ! Ông de Thouars, mặc ý ông, ông làm sao thì làm. Chúng tôi đây theo phe cô Jeanne và sẽ theo đến cùng...

DE THOUARS.

Mấy ông cũng làm sao thì làm. Theo con Jeanne đó thì theo ; có sức mà bợ đỡ nó, vì bây giờ nó được nước lắm, có quyền lắm. Song tôi nói cho mấy ông biết. Binh lính đã mệt đuổi rồi, nó là đã thềm giặc giã này rồi, nó là rên siết kêu rêu rồi. (*Ngó quan hầu mình mà nói tiếp theo*) Nên hễ có ai muốn hại, châm một chút lửa vô, thì sẽ hại to lắm....

Lớp thứ II.

Mấy vai tuồng trước. Thêm một tiểu-hầu, và Vua Charles VII, có các quan hầu đi theo đông.

TIỂU HẦU.

Đức Vua ngự!

VUA.

Nàng Jeanne chưa có ở đây sao?

TIỂU HẦU

Tâu bệ hạ, chưa. Tự sớm mơi giờ cô Jeanne nguyện gẫm riêng mà đợi đến giờ đi theo bệ hạ vào Nhà thờ.

VUA.

Nàng Jeanne thật là một nữ rất thánh ! Ngày nay là ngày khởi huân của trăm, song là bởi tay nó, mà nó không lấy đó mà tặng mình, lại kiếm nơi vắng vẻ cầu nguyện, mà cảm tạ ơn Chúa. Jeanne đã cứu nước Langsa, đã lo cho trăm phục quốc, đã dắt trăm đến đây cho đức Giám mục xức dầu thánh mà phong vương. Ấy là ơn lớn vô cùng. Trăm lấy gì mà đền ơn Jeanne lại cho xứng đáng ?

D'AULON.

Tâu thánh đế ! Tôi không rõ tôi có nói trúng hay không ; song tôi tưởng cô Jeanne trông có một điều mà thôi, là trông thánh đế mở miệng phán tỏ việc Chúa phú giao nay cô đã làm hoàn tất, nên không còn chi bó buộc cầm cô lại nữa. Xin cho cô chớ hề nghe thánh linh thể ấy !

VUA.

Jeanne muốn lìa ta sao ? không được đâu ! Thật trăm cũng thương thấy Jeanne nhớ cha mẹ nhà cửa nó mà khóc thầm. Song chuyện giặc chưa yên. Ta còn cần dùng con Jeanne. Có nó cầm binh ta nữa, thì ta mới được thắng trận tới cùng. Mà đề đây rồi coi Jeanne sẽ xin sự gì cùng trăm. Bất kỳ ơn gì trăm ban được, thì trăm chẳng từ chối với Jeanne đâu. Ngài de Thouars, ngài có lo sắp đặt sẵn sàng cuộc phong chức trong nhà thờ chẳng ?

DE THOUARS

Tâu đức bệ hạ, sẵn sàng rồi hết. Đức Giám mục sẽ ra trước cửa nhà thờ mà tiếp rước ngài ngự... Hết các viên quan, văn võ, và các hàng đặc đức sẽ đi theo đức bệ hạ.... Binh lính sẽ có đủ mặt chịu hầu, và...

VUA.

Còn Jeanne thì sẽ đi theo hàng thứ nào.

DE THOUARS.

Tàu đức bệ hạ, tôi quên tính việc đó... Tưởng để Jeanne đi với các quan tướng....

DE METZ.

Chúng tôi xưng thật không xứng đáng đi kèm cô Jeanne

DE THOUARS

Vậy thì Jeanne sẽ đi trước các ngài một bước.

VUA

Không đâu, ngài de Thouars ! Jeanne sẽ đi kèm một bên trăm. Và nếu trăm biết còn chỗ nào xứng đáng hơn nữa, thì trăm cũng nhường lại cho Jeanne nữa. Bây giờ trăm trở về cùng hoàng hậu. Chừng nào Jeanne tới, thì hãy cho trăm hay.
(Vua đi ra, các quan đi theo. De Thouars và quan hầu còn ở lại một mình.

QUAN HẦU.

Ngài thấy không ? Con Jeanne thắng ta rồi !

DE THOUARS.

Nhà quan chớ lo ! để chừng con Jeanne bị lính Hồng-mao bắt rồi đây sẽ coi ! Chừng đó vua sẽ

quên nó mau. Chừng đó ta sẽ thân thể lại như trước. (*Jeanne bước vô.*)

DE THOUARS.

Chào cô ! Mời cô chừng lát nữa đi nhà thờ, hãy đi kể bên đức hoàng thượng,

Lớp thứ III.

Jeanne, rồi Aloys.

JEANNE,

Mặc ý ngài !... Xin để tôi ở yên đây một mình.
(*De Thouars và quan hầu ra*)....

Ngày nay là ngày khởi hoàn, mà sao tôi buồn bã vô cùng... những sự sang trọng nầy nhọc lòng tôi quá đổi. Tôi áy náy lắm, vì sao bây giờ mấy Tiếng thánh tôi thình lạng ? hai bà thánh của tôi không hiện ra cho tôi nữa ? Có khi sự vinh hiển làm rối lòng tôi chẳng ? Vinh hiển thật là một chuyện khốn khó biết ngần nào ! Khi trước, hồi còn ở nhà tôi, thì thấy những mặt quen vui vẻ hơn hở, nghe những lời dịu ngọt của mẹ tôi, nghe anh Jacquemin, tôi vui cười lãnh lớt. Nay ở đây thì người ta ganh gố tôi, hềm thù tôi. Trước mặt thì lễ phép kính nhường, sau lưng thì

nịnh thầm âm mưu mà hại tôi..... Tôi biết rồi !
Tôi sẽ bị người ta nộp tôi, bán tôi cho quân nghịch..
Mà tôi phản nản như vậy làm chi ?.... Vua trên
trời là Chúa tôi, là Thầy tôi, khi khởi hoàn rồi
cũng đã phải chịu mọi nỗi sỉ nhục xấu hổ nhuốc
nha mà sao tôi dám trách móc làm chi ? Còn ở hai
thánh hồn mạng tôi, bà thánh Catharina và Mar-
garita, hai bà cũng đã phải chịu hình khổ, chịu
tử đạo rồi mới được lãnh phần thưởng trên thiên
đàng chăng ? .. Không đâu, tôi không chạy chối,
tôi quyết bắt chước hai bà cho trọn. Aloys vô kia !
Thôi miuh đừng buồn nữa làm chi, nó thấy thì
nó buồn theo, tội nghiệp.

ALOYS (vô).

Tôi xin lỗi, có khi tôi chẳng nên vô chăng ?

JEANNE.

Cậu Aloys chớ lo chi. Tôi gặp được cậu, thì tôi
mừng lắm, vì em cậu thế cho anh tôi, mà đã lâu
rồi tôi chẳng được chuyện vãn gì với cậu.

ALOYS.

Bây giờ tôi nhất nói chuyện với cô lắm, vì cô
đặng thẳng chiến, dặng sang trọng vinh vang quá
phẩm, và ngày nay đức vua khởi hoàn đây thì
cũng như chị khởi hoàn vậy.

JEANNE.

Không đâu cậu! Ấy là Chúa khởi hoàn mà chớ.

ALOYS.

Chắc cô phải vui khoái lắm... Tôi tưởng nếu tôi được một phần mười sự khoái lạc của cô, thì chắc tôi điên. Nay cô đang ngang vai các quan tướng đại thần, còn đức Vua thì cao rao chị là đáng cứu Người và cả và nước Langsa. Cha! tôi khoái cho cô lắm. Ủa, mà sao coi bộ cô buồn vậy? À, tôi biết rồi, cô không sá kể đến những sự sang trọng ấy, cảm như đồ bỏ.

JEANNE

Cậu nói trúng! Cuộc đời này là chóng qua; mọi sự đều là giả trá, có một sự kính mến Chúa chắc thật mà thôi. Mả từ hồi tôi hết gặp cậu đến bây giờ, thì cậu làm gì ở đâu?

ALOYS.

À, tôi chưa nói chuyện cho cô hay. Hồi mả dám giặc dữ tợn ở Orléans rồi, thì tôi viết thơ cho mẹ tôi, từ đầu tới cuối những nói chuyện cô, thuật lại các việc cả thể cô đã làm. Sau lại tôi có gặp được mẹ tôi. Mẹ tôi ước ao muốn gặp mặt cô lắm, mà không dám léo đến, vì lúc này quan quyền đông đảo quá, vô cho tới cô thì chẳng phải là dễ.

JEANNE.

Cậu gặp được mẹ cậu ! Vậy cậu tưởng phước ấy không đáng vui bằng các chuyện khởi hoàn của tôi sao ? Thương ôi ! Biết chừng nào tôi mới được gặp mẹ rất yêu dấu tôi, chừng nào mới được gặp lại anh em cô bác tôi !

ALOYS.

Làm sao mà cô lại không về nhà được ? Cha ! Chừng đó sẽ vui biết là ngần nào. Tôi sẽ thuật cho Jacquemin nghe đêm giặc tại Orléans, cô đã bị quân nghịch đánh ngã xuống, mà còn rạn gượng dậy cầm đầu binh mà a vào lấy thành cho được.... Tôi sẽ thuật cách thắng khốn nạn Glacidas đã mắng chửi cô đang trận giặc, kể sau thì bị té nhào dưới sông mà chết trôi....

JEANNE.

Hỡi ôi ! Xin Chúa thương xót linh hồn nó !

ALOYS.

Tôi sẽ thuật nữa cho Jacquemin nghe lúc dân sự tung hô ngợi khen cò vang trời, đang khi binh lính Hồng-mao hoảng hốt, chịu thua, bỏ chạy hết, làm cho lời tiên tri cô ra đích thật, vì cô đã có nói trước : « Tôi sẽ cứu thành Orléans cho được. »... Tôi sẽ thuật nữa đêm giặc Patay cô đã thắng một cách vinh hiển... Tôi sẽ....

JEANNE.

Thôi, cậu Aloys ! đừng nhắc nhớ tôi những đám ấy, ghê gớm quá, vì máu con người đổ ra biết là bao nhiêu ... Cậu hãy nhắc nhà của tôi, nói chuyện làng Domrémy, thì tôi lấy làm vui hơn. Cậu nhớ không ? Cậu có nói với anh Jacquemin rằng : « Một lúc thắng chiến rồi, chiều tối nghỉ ngơi được, thì tôi với cô Jeanne sẽ nói khó mà nhắc chuyện nhà.... » Để tính thử coi bây giờ ở nhà cha mẹ tôi đang làm cái gì ?... Chắc không ngờ bữa nay con Jeanne đang dắc đức Vua lên bàn thờ mà chịu chức phong vương. Tôi nghiệp cha tôi quá, không biết bữa nay là giảm sự rầu buồn chưa ?

ALOYS.

Mà cô tưởng danh tiếng vinh hiển cô không đồn thẩu đến làng Domrémy và thẩu tới nhà cô sao ?

JEANNE.

Nói tới tên Domrémy thì tôi ngùi ngùi, vì tôi nhớ đến nhà thờ trong làng, chỗ tôi quì đọc kinh, nhớ đến bàn thờ Đức Mẹ, nhớ chỗ tôi quì cầu nguyện cùng hai bà thánh bốn mạng, nhớ ngoài đồng, vườn tược.... Chúa ơi ! chừng nào tôi sẽ về được ?.... Mà tôi quên lửng ! Có khi Đức Vua đợi tôi chẳng !

Lớp thứ IV.

Vai cũ. — Thêm ROBERT.

ROBERT

Cò nói trúng ! Vì Đức Vua đang đợi cô. Đang khi đợi đúng giờ đi nhà thờ, thì đức Vua và các quan có hội công đồng. Chí ý của chúng ta được thắng nữa. Những sự nhát gan, ham ở nhưng ở nề, tìm chuyện vui chơi mà thôi, thì xin ngưng giấc, mà thánh đế bắt hết các lời họ bàn. Hoàng thượng nhứt định : rồi cuộc lễ phong vương này, thì phải tiếp giấc một cách phấn phát thắng tay hầu đuôi Hồng-mao ra khỏi nước Langsa, không sót một đũa. Mai đây thì binh ta sẽ đi qua đánh Paris.

ALOYS,

Cô Jeanne, cô nghe không ? Còn đánh giấc nữa !

ROBERT.

Ủa, sao cô mơ màng chi vậy ?

JEANNE (*trí mơ màng*).

Tôi nhớ lại thành Reims này đây thì là gần làng Domrémy của tôi.

ROBERT.

Cô chớ lo ! Một ngày kia cô cũng sẽ trở về nhà được chẳng sai, Còn việc chúng ta mới toan đó, thì ý Chúa soi sáng cho cô làm sao ? Máy tiếng thánh cô có ưng nhận chẳng ?

JEANNE.

Tiếng thánh không còn nói đến giấc giã chi nữa.... Song thưa ngài, tôi biết một điều chắc chắn, là nếu Đức Vua còn muốn dùng tôi nữa, thì phải kíp lo cho chóng, vì ngày giờ tôi cũng đã gần đến rồi ; tôi không còn sống bao lâu nữa.

ROBERT.

Ua ? Cô nói gì vậy !

JEANNE,

Tôi còn sống không đầy một năm nữa. Tiếng thánh đã bảo tôi hẳn rồi.

ROBERT.

Cô nói sao vậy ?... Mà cô sẽ chết ở đâu ?

JEANNE.

Tôi không biết cái đó ! Chúa cho tôi chết ở đâu, thì mặc ý Chúa. Tôi không biết ngày nào và nơi nào. Chớ chỉ bây giờ tôi được về nhà mà

thăm cha mẹ trước khi chết !.... Song xin ngài hãy an tâm. Nếu Hồng-mao giết tôi, thì máu tôi sẽ đổ trên đầu nó, và nước Langsa sẽ được khỏi nạn.

TIỂU HẦU

Bẩm ngài ! Đức Vua sắm sửa ra đi nhà thờ !
Còn đợi cô Jeanne và ngài !

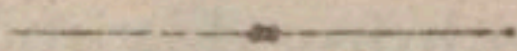
ROBERT

Thôi, ta hãy đi ! (ra với Jeanne).

Lớp thứ V.

Aloys và Tiểu hầu.

ALOYS.

Tôi mới nghe cô Jeanne nói một sự rất thảm !
Người rằng không sống hơn một năm nữa. Nghĩ
lợi người thanh sạch bọn nhơ lắm, nên không lẽ
Chúa để ở giữa hư hốt thế phàm lâu được. Nước
người là Thiên đàng, chớ không phải là thế gian
này.

TIỂU HẦU.

Tôi mới gặp trước cửa đền một ông già với một người trai hỏi tôi cô Jeanne ở đâu. Dầu tôi biết cô Jeanne không chê kể quê mùa nghèo nàn, song tôi không dám dắt hai người đó vào đây, vì lúc này chộn nhộn có quan quyền đầy nhà. Tôi biểu họ đứng phía bên kia mà đón coi khi cô Jeanne ra đi nhà thờ với Đức Vua. Họ nói họ ở Lorraine, chỗ quê quán của cô Jeanne...

ALOYS.

Một ông già với một người trai phải không ? Ở Lorraine phải không?... Bây giờ hai người ấy ở đâu ?

TIỂU HẦU.

Ở trong phòng kể đây ...

ALOYS.

A, tôi hiểu rồi ! Đây là cha và anh cô Jeanne đấy ! Thôi, em mau chon chạy cho cô Jeanne hay, và xin người hãy lợi đây cho kịp. (*Tiểu hầu đi ra*).

ALOYS (*mở cửa phòng*).

Jacquemin !... Kính chào ông ! Vui biết là dường nào !... Tôi thấy trong trí, sao vậy ngày nay cũng có hai cha con tại đây...

JACQUEMIN.

Tôi đã có nói trước với Aloys, làm sao tôi cũng đi cho tới.

JACQUES.

Con Jeanne tôi ở đâu ? Chừng nào tôi gặp được nó ? Tôi đến đây từ hồi sớm mai này. Đi đâu cũng thấy tính những là quan quyền không, thấy những đức Cha đức ông, và dân sự hơn hờ vui mừng, tặng khen Jeanne là đáng cứu dân... chừng nào gặp con tôi cho được...

ALOYS.

Xin ông rón đợi một chút nữa. Chớ phải ông tới đây sớm hơn một chút ! Bây giờ cô Jeanne đang chầu lễ phong vương, khi trước người đã nói tiên tri luôn về lễ ấy mà không ai chịu tin. Ông biết Đức Vua đã định sao chăng ? Đức Vua đã định ngày nay trong mấy cuộc lễ thì cô Jeanne sẽ ở ngang Đức Vua kể bên Đức Vua luôn.

JACQUES.

Lạy Chúa ! Tôi khoái vui biết là đường nào ! vinh vang biết bao nhiêu !

JACQUEMIN

Em Jeanne được ở kể bên Đức Vua ! Sang cả vô cùng ! Chừng mẹ hay sẽ vui biết mấy !

ALOYS.

Bây giờ đây dưới Vua là cô Jeanne, chớ không ai trên nữa. Các quan tướng hết thấy phải tùng phục cô. Có ra trận đánh đám nào thì cũng là cô Jeanne phân định. Chẳng những vậy, mà lại ai nấy cũng kính trọng mến yêu cô Jeanne hết. Lĩnh tráng vàng phục một cách lạ lùng.

JACQUES.

Nè, em Aloys, con Jeanne còn nhưn đức như khi trước không ?

ALOYS.

Thưa ông, ở đây ai nấy cũng kêu cô Jeanne là bà thánh. Thật người làm nhiều điều như là phép lạ. Mỗi buổi tối, khi đạo binh kéo đi, thì cô Jeanne đứng đầu trần trước thánh Giá mà cầu nguyện. Tên lính nào có phạm tội gì, rồi muốn lại gần người, thì người nói với nó rằng : khoan đã ! mi đi xưng tội cho xong, rồi hãy tới với ta... Thì nó vạ đi và khóc ròn, Khi phải ra trận thì bữa trước cô Jeanne rao rằng : ai nấy lo đi xưng tội hết thấy, vì ta phải có những quân lính vững dạ an tâm chẳng biết sợ chết. Mà biểu nó đi xưng tội làm vậy, không phải là chuyện dễ đâu, vì có đũa hơn ba mươi năm không biết đọc một kinh gì hết.

Dầu vậy không đứa nào dám cãi lời người. Thật lạ lùng.

JACQUES.

Tội nghiệp con tôi quá ! Vậy mà khi trước tôi muốn từ nó, muốn giết nó ! Nè Aloys, em biết con Jeanne có tha lỗi qua chưa.

ALOYS.

Cô Jeanne có giận ông đâu mà tha lỗi ? Lòng cô thương nhớ cha mẹ anh em luôn, nên cứ nhắc hoài.

JACQUEMIN.

Nói vậy em tôi được sang cả mà không quên cha mẹ anh em làng xóm quê vức sao ? Còn nói đến chúng tôi, còn nhắc nhớ tới Jacquemin sao !...

ALOYS.

Cô Jeanne nhớ trong trí luôn luôn có bấy nhiêu đó. Biết mấy lần cô nói với tôi rằng : Bây giờ họ làm giống gì ở trong làng mình ? anh Jacquemin làm giống gì ? cha tôi làm giống gì ?... Cô đặn thẳng trận khởi hoàn, đặn thiên hạ chúc tụng ngợi khen mà mặt trí, chừng tối lại gặp tôi, thì cả hai những nói với nhau về làng Domremy, giờ này thăm qua giờ khác, không khi ngớt. Xác cô ở đây, chớ lòng trí thì ở nhà luôn.

JACQUEMIN.

Chú có thấy em Jeanne tôi ra trận khi nào chẳng ?

ALOYS.

Tôi ở kể bên cô Jeanne luôn, Ra trận thì diện mạo cô oai nghi lạ lùng, và gan đờm quá hơn sư tử. Khi nào cô hô tiếng này : « A vào ! », thì lính nhẩy tới một cách dữ tợn, làm cho kẻ nghịch phải thất kinh hồn vía. Vậy mà không hề khi nào cô đổ máu ai hết. Cho dặng khỏi đâm chém thì tay cô cầm có lá cờ luôn. Một ngày kia có một tên lính Hồng-mao bị bệnh, hấp hối gần chết giữa trận. Cô liền xuống ngựa, chạy lại đỡ nó, kê đầu nó dựa vào đầu gối cô, mà giục lòng nó ăn năn tội, và nhắc nó kêu tên Giêsu Maria, và đề nó tắt hơi trên tay cô.

JACQUES.

Con Jeanne cũng còn nhưn đức và yêu người luôn như xưa. Tôi sợ có một điều là vô giữa những đám chiến trận giặc giã, hoặc lòng nó trở nên cứng cỏi, và xiêu về đảng kiêu hãnh mê tham chức quờn danh vọng.

ALOYS (mở một cái cửa sổ).

Jacquemin ! Kia, Đức Vua ở nhà thờ đi về đó. Mau mau, ông lợi đây coi cô Jeanne đang đi

kế bên Đức Vua, dân sự tung hô võ trời... Thấy cô không ? thấy cô không ?

JACQUEMIN.

Cha ! Coi em Jeanne tội tốt lành biết là bao nhiêu !

JACQUES.

Lạy Chúa ! Tôi nghĩ lại tôi đã vong ân phụ bạc với Chúa là dường nào ! vì hồi đó tôi từ chối, không chịu dâng con tôi cho Chúa dâng làm việc thánh ý Chúa đã định !

JACQUEMIN

Con vui quá, cha ời ! Con đợi ở đây nữa không được. Để con chạy ra mừng em con...

JACQUES.

Ý, đừng con ời ! Quan quyền sang trọng, làm sao mà con dám vô thấu đến em ở kế bên Đức Vua ?

JACQUEMIN

Con không sợ. Con ào vô đại. Nếu Đức Vua có hỏi, thì con trả lời như vậy : « Nó là em tôi ». (Nó chạy ra)

ALOYS

Ông chớ lo chi ! Đức Vua không bắt lỗi bắt phép gì đâu.

JACQUES.

Nè Aloys, hồi nãy qua ngó con Jeanne, sao coi hình nó buồn bực, không được hớn hờ như hồi còn ở nhà ta. Thật là lạ, vì đáng lẽ thì ngày nay mặt mày nó vui vẻ lắm chớ. À, phải đa ! Có khi nó trông ước cho có cha mẹ nó thấy sự vinh hiển nó chẳng ? Hay là nó có sự chi rầu buồn khác chẳng ?

ALOYS.

Vậy chớ ông tưởng con ông đăng lên tột bậc vinh hiển thế ấy, mà khỏi chúng ganh gổ ghen ghét sao ?

JACQUES.

À, phải đa ! Mà có lẽ nào người Langsa mà trở lại mà ghen ghét con tôi ?.... Hồi nó còn ở trong làng, ai nấy cũng thương nó hết. Phải chi nó được trở về đó !...

Lớp thứ VI.

Mấy vai tuồng trước. Thêm Jeanne và Jacquemin.

JEANNE.

Lạy Cha !... Cha có tha lỗi cho con chưa ?

JACQUES.

Con ỏi ! Để cha quì gối xuống mà xin lỗi con, vì cha đã ở với con một cách gắt gỏng quá !

JEANNE.

Cha làm gì vậy ! Xin cha chỗi dậy, mà ôm con vào lòng.

JACQUES (*ôm Jeanne mà hôn*).

Con ỏi ! Con ỏi ! Cha gặp con đây thì cha mừng biết là dường nào !

JEANNE.

Con cũng mừng quá đỗi, vì không dè được phước gặp cha ngày nay. Phước này biết là bao nhiêu lớn và là bao nhiêu dịu ngọt hơn mấy chiến con thắng trận và hơn các sự vinh hiển ngày nay.

Còn ở nhà làm thế nào ? Mẹ con mấy anh con
mạnh giỏi không ?

JACQUEMIN.

Nội nhà đều gởi lời thăm em hết. Nhà cửa
mình vẫn chật, không đủ tiền phí lộ mà dắc nhau
đi hết một lượt tới thăm em.

JEANNE

Tội nghiệp mẹ của con quá !

JACQUES.

Cha vui biết là dường nào ! Ai mà dè đâu con
Jeanne nầy khi trước là một gái quê mùa rầy bái,
nhút nhát, mà nay cầm binh đánh giặc.

JEANNE.

Ấy là cực chẳng đã mà thôi !

JACQUEMIN.

Em có bị vịch chằng ?

JEANNE.

Có bị một lần.

JACQUEMIN.

Tội nghiệp em tôi quá ! Hồi đó không anh đó
mà đỡ gạt !

JEANNE.

Mà thôi! Ta hãy dẹp chuyện giặc giã lại đó, có chuyện khác khoái lạc hơn, là nhắc đến nhà cửa và làng xóm vườn tược và nhà thờ ta, chỗ tôi quen đọc kinh, chỗ tôi nghe các tiếng thánh. Còn cái xa của tôi với ống tơ ống chỉ tôi cũng còn để chỗ mọi khi không? Lúc đó tôi bằng an biết là dường nào! (*Khóc.*)

JACQUES.

Sao con khóc? Con nhớ chi tiếc chi chuyện hồi xưa? Vậy chớ người ta tung trọng tung hô con ngày nay không đủ mà làm cho con vui sao?

JEANNE.

Thưa cha không! Nầy có phải là phước thật đâu! Vì những sự sang trọng vinh hiển nầy là chuyện chiêm bao, sẽ tan mất như khói. Mấy tiếng thánh dạy con cứu thành Orléans, và đem đức Đồng-cung sang thành Reims mà làm lễ phong vương. Con đã làm huân tất mọi chuyện theo ý Chúa dạy xong hết. Nay con rảnh rang rồi. Thôi! Ta hãy kíp mau trở về nhà của ta là nơi bằng tịnh yên ổn mọi đàng.

JACQUEMIN.

Ủa, em đành bỏ đây mà về nhà sao?

JACQUES.

Ờ con! Cha muốn đem con về quá, vì mẹ con nhớ con lắm. Song biết Đức Vua cho phép không?

JEANNE.

Con đã giút nước lại được mà trả cho đức Vua; có lẽ nào đức Vua chẳng trả sự thông thả lại cho con?

Lớp thứ VII.

Mấy vai tuồng trước. Thêm Đức Vua Charles VII đi vô, có các quan hầu theo. Vua lên ngự trên ngai.

ĐỨC VUA.

Ờ Jeannê ! Hãy lợi ngồi gần bên trẫm. (*Một tên tiểu-hầu đưa cây cờ cho Jeannê.*) Nhờ nhà ngươi nên trẫm mới được sự vui mừng vinh hiển ngày nay. Chúa đã ban ơn phù hộ cho mọi việc nhà ngươi làm... Nước nhà ta đã khỏi nạn, mà đặng khỏi hoàn ấy là dấu còn trông tấn phát thêm nữa. Trẫm muốn tỏ lòng biết ơn nhà ngươi mà ban thưởng. Vậy ngươi hãy nói, ngươi muốn xin sự gì cùng trẫm? Oai quờn trẫm ban được bao nhiêu, thì trẫm sẽ ban hết cho ngươi.

JEANNE (*qui gôii*).

Tâu thánh đế, chuyện thần hạ xin, rất dễ mà ban. Ngày kia, Chúa dạy thần hạ rằng : « Mầy hãy chồi dậy, lia cha bỏ mẹ mầy đang mển yêu mà đi vào chốn cheo leo chiến trường, và đem Đông-cung đến chịu chức phong vương vô tri nước Langsa. Tâu thánh đế, thần hạ đã vâng lời Chúa dạy, mà bỏ hết mọi sự vì thánh đế. Nay công việc đã xong rồi. Chúa chẳng còn đòi thần hạ làm việc chi nữa. Nên thần hạ chẳng còn ước trông đi gì nữa, một xin đi theo ông già này mà về cùng mẹ tôi, đang ngóng trông tôi. Tôi ước trông ở với cha mẹ cho đến mãn đời.

ĐỨC VUA.

Jeanne đòi lia trăm sao ? Mà việc nhà người đã xong rồi đâu ? Hồng-mao còn đó, còn đang giậm đất Langsa đó !... ..

JEANNE.

Tâu bệ hạ ! Chúa không có hứa sẽ hộ giúp tôi, còn khi tôi đã làm tất việc Chúa giao. E sau đây Chúa chẳng còn soi sáng chỉ dẫn cho tôi nữa, thì té ra thần hạ cũng ngang vai một người kia vậy, còn đi gì hơn ai ?

ĐỨC VUA.

Sao không còn ! danh vọng người, còn hơn

đức người, còn lòng người trứu mến quê hương. Mà lại người đã có lời hứa với trăm, người sẽ đuổi Hồng-mao ra khỏi nước cho hết, không sót lại một tên.

JEANNE (*nói nhỏ*).

Quả thật, tôi có hứa như vậy.

ĐỨC VUA.

Bây giờ binh ta đang thắng trận, mà nếu người bỏ đó mà đi, ắt là lính ta sẽ tháo lui hết. Ở Jeanne, người hỡi ! Hãy ở lại, hãy ở lại. Không phải là vua nhà người xin vậy, mà là nước Lang-sa khiến dạy người đó.

JEANNE.

Hỡi ôi !

ĐỨC VUA.

Người hãy ở lại : chừng nào nước Lang-sa nhờ tay người thắng trận mà đặt tái hồi tự chủ, không còn đầu phục ai nữa, chừng ấy người sẽ về nhà cha mẹ mà đặt đầy no vinh hiển chức tước.

(*Vua cầm gương đặt trên vai Jeanne*).

Jeanne, hãy đứng dậy, Trăm ban cho người nhập hạng công hầu. Trong họ người rày nữ tử cũng có phép truyền cho con cháu kế tước công

hầu ngoại tộc, và làng bôn quán nhà người từ rày sẽặng miễn thuế vị lai muôn đời.

JEANNE (*đứng dậy và chạy lại cùng cha người*).

Thưa cha ! ớ anh Jacquemin, con phải vâng lời Đức Vua chẳng ?

JACQUES.

Ớ con ! Con hãy trông cậy Chúa. Chúa không bỏ con trong cơn khốn khó đâu !... Về phần cha, thì cha biết mình đủ sức mà chịu thêm những cơn khốn bức đặng cây hơn, nếu cần phải chịu. Vậy con hãy ở lại. Bể nào một ngày kia con cũng sẽ về nhà. Cha để Jacquemin ở lại với con, cho anh em hủ hỉ cho dễ chịu.

JACQUEMIN (*chạy lại ôm Jeanne*).

Em ôi ! không khi nào qua lìa em đâu !...

JEANNE (*trở lại nói cùng Vua*).

Tâu Bệ hạ ! Bởi quê vức còn cần dùng thần hạ thì tôi xin phú dâng mọi ngày Chúa còn cho tôi sống, mà làm tôi quê vức tận tình.

SẬP MÀN.

Thứ thứ Bốn

KHÁM THÀNH ROUEN.

Khám, có song sắt, cửa sắt. Ở phía trong, một cái giường đơn sơ, có nệm và mền. Một trụ cây; Jeanne phải trói vào trụ ấy, xiềng hai chơn. Hũ nước ghế cây.

Lớp thứ I.

Jeanne nằm trên giường, đang ngủ. Bà Thánh Catharina và Margarita hiện ra, chơi loa trên đầu giường mà hát :

(*Dọng* : SOUVENEZ-VOUS.)

Refrain.

Ớ Gioanna ! Ớ Gioanna !
Ớ Nữ thanh sạch tốt lành !
Đau đớn nay càng thêm.
Cho con càng thanh sạch.
Rày chiếu quang ngọc châu trên đầu con.
Triều thiên kẻ đã thắng trận vinh vang.

COUPLET :

Sự khốn Chúa đã rõ thấu,
Người thông hiểu sự sức khổ con,
Cùng nghe lời con khẩn xin
Con than thở
Con cầu xin

ra mê muội. Đêm nay con chiêm bao một sự làm cho con cực lực đau đớn lắm. Con thấy trên cây một con bò câu thanh tịnh trắng trẻo tốt lành. Rồi có một người gác chim sẽ lên đến dứt bầy giấu trong lùm cây, đoạn bắt chước câu gù. Bò câu mắt mớp nhảy tới trùng bầy, nó giãy, nó la, mà vô ích. Thằng kia lại thò tay bóp cổ nó... Rồi thiêu nó trên một đồng củi chà. Con thấy vậy thương hại, mà run cả và mình, bây giờ hãy con hồi hộp. Hai thánh ôi ! Chiêm bao đó nghĩa là gì ? Và ấy là Chúa Giêsu cho con thấy phải không ?

BÀ THÁNH MARGARITA.

Phải đa con !

JEANNE.

Vậy sao ! Vậy con bò câu chỉ là ai đó ?

BÀ THÁNH MARGARITA.

Đó chỉ là con.

JEANNE.

Chúa ôi !

(*Nín một hồi*)

BÀ THÁNH CATHARINA.

Con chớ buồn làm chi. Ngày Chúa cứu chữa con đã đến rồi.

Cho nên Chúa đã định đến
Mà an ủi và dìu dắt con
Cùng đem con ra khỏi chỗ này
Đặng ra khỏi lao tù
Đưa về trên cõi thường sinh.

JEANNE (*thức giấc dậy*)

Tiếng tôi mới nghe ngọt ngào là dường nào !
Vậy theo tiếng ấy thì ngày nay có lẽ có sự chi may
cho tôi chăng ? Lạy Chúa ! Con đội ơn Chúa ! (*làm
đấu thánh Giá, rồi đọc kinh thầm.*)

BÀ THÁNH MARGARITA (*bước tới*).

Ơ Jeanne !

JEANNE (*vừa thấy hai bà thánh*).

Lạy hai thánh hồn mạng. Hồi nầy con chắc là
nghe tiếng hai mẹ rất mến yêu ! Hai mẹ đến thăm
con ! Con vui mừng biết là ngần nào !

BÀ THÁNH MARGARITA.

Con hãy bình an ! Có hai ta ở với con tới cùng !

JEANNE.

Nếu không có hai mẹ, thì e con phải yếu đuối
ngã lòng. Mấy tháng tù nay làm cho lòng trí con

JEANNE (*không hiểu*).

Nói vậy con sẽ ra khỏi khám này sao ?

HAI THÁNH.

Phải !

JEANNE (*măng*).

Vậy thì con khỏi bị những quan xử giả trá đó, tra hạch con nữa ! Khỏi thấy mấy mặt gian trá ấy nữa !

HAI THÁNH.

Hết rồi !

JEANNE (*măng thêm*).

Con sẽ khỏi tay Hồng-mao !

HAI THÁNH.

Phải,

JEANNE.

Con sẽ giúp được đức Vua con cho thêm vinh hiển và cứu chữa nước Langsa cho trọn.

HAI THÁNH.

Con sẽ giúp được nhiều hơn thuở nay.

JEANNE.

Lạy Chúa ! Con cảm ơn Chúa hết lòng !...

Mà sao hồi nãy lòng con áy náy lo sợ quá?.....
Ngày nay là mọi ngày rất đổi vui mừng hơn hết
trong đời con.

HAI THÁNH.

Con nói nhầm lắm.

BÀ THÁNH MARGARITA.

Song ngày nay con cũng còn phải đấu chiến.

JEANNE.

Con sẵn sàng đi. Chiều hôm qua con xưng
tội và chịu phép giải tội rồi.

BÀ THÁNH MARGARITA.

Ớ Jeanne ! Con còn phải rước Bánh hằng
sống, vì nếu không có Chúa ở cùng con thì không
làm gì được.

JEANNE.

Hai thánh ời ! Họ không cho con rước lễ.
Ngày lễ Phục-sinh con cũng không được xem lễ
Họ nói con bị dứt phép thông công, đã ra ngoài
Hội thánh rồi.

BÀ THÁNH CATHARINÀ.

Con hãy xin cho hần hoi hơn nữa, vì con sẽ
phải cần dùng sức lực thiêng liêng nhiều.

JEANNE.

Quả thật, con yếu đuối quá !

BÀ THÁNH CATHARINÀ.

Ồ Jeanne ! Con hãy rán cho tới cùng.

JEANNE.

Vậy việc của con chưa huờn tất sao ? Chúa Giêsu còn muốn dùng con nữa sao ? Con sẵn lòng làm tôi Người luôn !

BÀ THÁNH MARGARITA.

Vậy thì con hãy kết hiệp cùng Chúa Giêsu cho sốt sắng.

BÀ THÁNH CATHARINÀ.

Con hãy cầu nguyện, hãy chịu cực chịu khó, hãy đền tội, hãy chuộc tội làm một với Chúa Giêsu. Ấy là cho đặng cứu Nước Langsa.

JEANNE (*chấp tay lại*).

Dạ, con chịu, và vui mừng lắm.

HAI THÁNH (*lui ra*).

Thôi ! Con hãy ở lại bằng an mạnh mẽ. Ta còn gặp con nữa.

JEANNE.

Cám ơn hai thánh ! xin cầu nguyện cho con !
(*Hai thánh biến mất*).

Lớp thứ II.

JEANNE (*một mình*).

(*Suy xét một hồi. Rồi đọc kinh thầm. Rồi hát :*)

(*Dọng : DIEU DE PAIX ET D'AMOUR*).

Rày vì lòng hềm thù con,

Con phải ở giữa lửa đốt sống.

Ơ Chúa Giêgiu mến yêu,

Chim câu Chúa đã chết rồi ;

Chiêm bao ấy thấy tỏ tường,

Làm cho con nay run sợ,

Làm cho con nay dường chết,

Con sợ kinh khiếp hãi hùng.

Refrain. — Chúa muốn cứu con khỏi lao tù,

Khỏi chiết toả trời trắng gông xiềng,

Ngày hôm nay đã bẻ cho,

Vì con nay đã mòn hơi,

Bởi có bốn mạng hai đấng

Giúp đỡ ủi an gìn giữ ;

Vì đã tê mê tâm thần

Con nhờ hai thánh Bốn mạng.

Lớp thứ III

Jeanne và Linh Hồng-mao mới bước vào nơi cửa sắt.

LINH THỨ NHẤT

Ê, con phù thủy kia !.... Mầy đang vái quỷ ma đó phải không ? (*Linh khác cười.*)

LINH THỨ HAI.

Ủa ! Mầy dậy rồi sao ? Chắc lương tâm mầy cắn rứt mầy lắm, nên mầy ngủ không đặng.

JEANNE (*ngước mắt lên trời mà nguyện.*)

Rất thánh Đức Mẹ trọn đời đồng trinh trên hết mọi nữ đồng trinh, cầu cho con !

LINH THỨ BA.

Máu mầy đổ ra linh lảng tràn trề, ngập đầu ngập óc mầy, nên mầy ngọt thể ấy.... Bây giờ tới phiên mầy.

JEANNE (*đọc kinh nhỏ nhỏ.*)

Đức Mẹ đầy ơn Thiên Chúa, cầu cho con.

LINH THỨ NHẤT (*cười gằn.*)

Hê ! Hê ! Coi bộ nó làm gì như mắc phong mắc gió, trọn độc lên đó. (*Linh cười.*)

JEANNE

Đức Mẹ tròn tốt tròn lành, cầu cho con.

LÍNH THỨ HAI.

Bữa nay vui lắm đa, bậu ! cho vua mầy chơi một bữa cho lừ lừ ! (*Lính cười.*)

LÍNH THỨ NHỨT.

Vua nó ! Nghe nói mà tức cười ! Nay có ai kể đến nó chẳng ?

JEANNE.

Nữ Vương cai hết thánh Tử vì đạo, cầu cho con !

LÍNH THỨ HAI.

E, con nhỏ, ai bình mầy đầu, sao không thấy ?

LÍNH THỨ BA.

Mầy không trả lời phải không ? Thủng thủng dây coi, mầy sẽ la ông la cha.

LÍNH THỨ NHỨT.

Coi chừng kia ! Có người ta vô đó. (*Lính ra hết.*)

JEANNE.

Nữ Vương cai hết thánh đồng trinh, cầu cho con ! Nữ Vương cai hết thánh Nam cùng các thánh Nữ, cầu cho con !

(*Cửa khám mở ra. Hai tên lính Hồng-mao vác giáo vô trước, đứng giữ Jeanne. Hai tên lính khác đứng giữ cửa. quan Hồng-mao Warwick và Stafford bước tới phía Jeanne.*)

Lớp thứ V.

Jeanne, Warwick, Stafford và lính Hồng-mao.

WARWICK (*cách khinh thị*)

Nói vậy con Jeanne là đây, phải không ?...
Coi ra đáng gì mà ta lo tới nó đường ấy ?

JEANNE (*hắn hỏi*).

Nghe nhà quan nói thì rõ biết nhà quan không
có ra trận giặc nào hết, không thấy trận Orléans,
cũng không thấy trận Patay, nên không thấy tôi
ra đáng gì, (*đưa tay xiềng ra*). Vậy đa, mà tôi bị
xiềng như vậy mà nhà quan cũng còn khiếp vía.

STAFFORD.

Không phải sợ mầy mà xiềng, song là xiềng
mà trị các tội quái gỡ mầy

JEANNE.

Việc tôi đã làm là bởi vâng theo lệnh Đ. C.
Trời mà thôi.

STAFFORD.

Đ. C. Trời nào đâu mà di sai khiến một đứa
con gái như mầy mà đổ máu thiên hạ đường ấy ?

JEANNE.

Tôi không có giết ai hết. Tôi ra trận thì tay
cầm có một cây cờ mà thôi.

WARWICK.

Nói vậy mấy tướng lương tâm mấy bình an
thanh sạch lắm sao ?

JEANNE.

Nếu tôi không sạch tội thì xin Chúa làm cho
tôi nên thanh sạch. Bằng tôi sạch tội, thì xin Chúa
giữ tôi trong ơn nghĩa Chúa luôn.

STAFFORD.

Mầy nói nghe sượng quá ! Vậy chớ mầy
quên mầy đã bị án đoán về các chuyện quái gở
mầy làm rồi sao ? Mầy không biết Hội thánh đã
từ rẫy mầy mà dứt phép thông công, như đưa
lạc đạo quái gở sao.

JEANNE.

Hội thánh nào mà ra án tôi ? Ay là quan toà
của mấy ông đặt ra mà làm hại cho tôi. Chớ Hội
thánh thì tôi mến yêu khâm phục và còn sẵn
lòng mà giúp đỡ luôn.

STAFFORD.

Toà đã đoán mầy là một đứa dối trá phỉnh
phờ, nên mầy phải chịu xưng rằng không có
thánh thần nào mà bảo tin cho mầy cả,

JEANNE (*cãi hăn hỏi*).

Tôi nào mà nói vậy ? Vì quả thật các thánh

ấy có hiện ra cho tôi ; nhờ mấy tiếng thánh ấy an ủi tôi mà thôi.

WARWICK.

Vậy mầy còn thấy các thánh ấy nữa sao ?

JEANNE.

Còn !

WARWICK.

Mấy thánh ấy có nói tiếng Hồng-mao không ?

JEANNE.

Các thánh ấy có theo phe Hồng-mao đâu mà thêm nói tiếng Hồng-mao ?

STAFFORD (giận).

Nói vậy Chúa ghét Hồng-mao lắm sao ?

JEANNE.

Chúa thương hay là ghét Hồng-mao, thì tôi không biết. Song có một sự tôi biết chắc chắn, là hết thấy mấy người Hồng-mao sẽ bị đuổi ra khỏi nước Lang-sa hết, trừ ra những kẻ nào phải bỏ thân tại xứ này mà thôi... Mấy người tưởng giết tôi chết rồi thì cướp được Lang-sa liền ! Chẳng có vậy đâu ! Dầu mấy người đông được thêm một trăm ngàn nữa, thì cũng chẳng lay được nước Lang-sa đâu.

STAFFORD (*rút gương ra*).

Đồ khốn nạn ! Mày dám nói sỉ nhục cho ta !
Mày muốn tao cho mày một lưỡi gương này không?

JEANNE.

Vậy chớ ông không nói sỉ nhục cho người
Lang-sa sao ?

STAFFORD (*muốn nhảy lại đâm Jeanne, song
Warwick cản lại*).

Tao thí thân mày cho mày coi, đồ khốn kiếp !

WARWICK.

Xin quan lớn cho tôi xin... cho nó chết một
mũi gương như vậy thì êm cho nó quá.

Để cho nó chết cách dữ tợn lâu dài hơn, thì mới
phỉ tình ta... Thôi xin quan lớn hãy đi ra với tôi.

STAFFORD (*hăm Jeanne*).

Đề đây rồi mày sẽ hay.

(*Cả hai đi ra*).

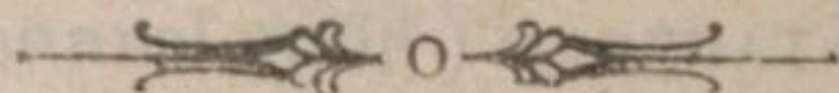

Lớp thứ V.

JEANNE (*một mình, hát.*)

(*Giọng : ELLE EST MA MÈRE*).

Kính lạy Chúa Thiên Toà,
Con nay phú dâng hết trong mọi sự.
Dầu mà phải thiêu, bị người Hồng-mao,
Dầu mà được ơn thương vì nó tha,
Lòng con cũng hằng cúi chịu một bề.
Lòng tiểu tử hằng ước nguyện vưng lời,
Bởi ý lành Chúa đã định như vậy
Con nay lòng sẵn vâng nghe lời.

Lớp thứ VI.

Jeanne, Trưởng Toà Massieu, Thầy Thuốc Pierre Maurice, thầy dòng Martin Ladvenu.

(Hai người này vô nhẹ nhẹ, ngó Jeanne cách thương hại)

— — 0 — —

MASSIEU (nói nhỏ với Maurice)

Tội nghiệp quá ! Còn xuân xanh, chưa được hai mươi tuổi !

MAURICE (cũng nói nhỏ).

Việc ta phải nói cho con trẻ này hay thì là ngật cho ta quá !

MASSIEU.

Ờ Jeanne !

JEANNE. (gước đầu lên).

Chào cha Jean !... Ủa, nghe nói toà không hội mà xử tôi nữa mà ?

MASSIEU.

Hỡi ôi ! Song toà sai cha đến mà cho con hay một sự rất đổi buồn. Xin con hãy đủ sức mà nghe.

JEANNE (hẩn hoi).

Chúa cho con đủ sức. Xin cha hãy nói đi !

MASSIEU.

Toà buộc con phải ra trước mặt Toà lần sau hết, tại giữa Chợ cũ, nội ngày hôm nay là ba mươi tháng Hai năm 1431.

JEANNE.

Làm chi vậy ?

MASSIEU.

Đặng mà nghe đọc án con.

JEANNE.

Án đó làm sao, cha ? (*Massien buồn lấy tay bụm mặt*). Chúa ôi ! Sao cha không trả lời ? Vậy thôi, có cha Martin đây, là cha linh hồn con, xin cha nói cho con rõ.

(*Jeanne và nói và đứng dậy*)

CHA MARTIN (*động lòng*).

Ờ Jeanne ! Xin Chúa giúp sức con.

JEANNE.

Phải ! Xin Chúa đừng bỏ con !

CHA MARTIN.

Toà làm án con là đưa lạc đạo, tội phạm, dối trá phỉnh phờ, phù tủy pháp môn, dị đoan và nghịch cùng Hội thánh....

JEANNE.

Chúa ôi !... Còn án phạt con làm sao ?

CHA MARTIN.

Toà giao con cho quan phần đời xử.

JEANNE.

Nghĩa là gì vậy ?

CHA MARTIN.

Jeanne, con ôi !... (*Ngừng lại và day mặt ra phía khác*).

JEANNE.

Đó nghĩa là nộp con cho Hồng-mao chẳng sai. (*Cha Martin gặt đầu*). Đó rồi chắc Hồng-mao sẽ thiêu sống con...

CHA MARTIN.

Tội nghiệp con quá !

JEANNE (*té quì ngồi xuống trên giường.*)

Nhơn sao mà người ta hành tội đời này ? Tôi đã giữ xác tôi trong sạch, nhơn sao nay phải đốt ra tro bụi ? Tôi thà phải chém bảy lần thì hơn là bị thiêu làm vậy !... Chúa ôi ! Con kêu van thấu đến toà Chúa là quan xét công thẳng oai nghi cao cả, vì con bị cáo gian oan ức vô ngần !

CHA MARTIN (*khóc như Massieu*)

Ờ con ! Jeanne ! Con hãy mạnh mẽ vững vàng !

JEANNE (*chấp tay lại*)

Thưa cha ! Muốn cho con có sức lực, thì xin đem Mình Chúa cho con. Con xin có một điều ấy mà thôi, vì rước Chúa vào lòng tôi ; hầu tôi đừng chết với Người.

CHA MARTIN.

Cha đi lập tức

JEANNE.

Cám ơn cha vô ngần (*Cha Martin ra.*)

— — 0 — —

LỚP THỨ VII.

Jeanne, Massieu và Maurice.

— — 0 — —

JEANNE (*suy nghĩ một hồi, rồi nói*) :

Lạy Chúa, bây giờ con mới hiểu diễm chiêm bao Chúa cho con thấy nghĩa là gì, và biết hai thánh nói con đừng thoát khỏi tù là làm sao ! Con sẽ

khỏi tù, mà là chết cho hết ở tù, mà chết ghê gớm
đôi nào!... Con phải đấu chiến với một hình khồ
gở lạ, với củi lửa. Cha ! Chúa ôi !... Con sợ hãi
lắm. (*Nhắm mắt lại, rồi trở nên mạnh mẽ mà nói
với thầy Maurice:*) Ông ôi ! chiều nay tôi sẽ ở đâu ?

MAURICE.

Jeanne ! Con không tin cậy Chúa sao ?

JEANNE.

Tôi tin cậy hết lòng... Nhờ ơn Chúa thì chiều
nay tôi sẽ ở trong Thiên đàng cùng Chúa. (*Nghe
ở ngoài rung chuông đem Minh Chúa và tiếng hát :
O salutaris Hostia văng vẳng, Jeanne, chấp tay lại
mà nói*) :

Chúa tôi đến đó ! song tôi mắc xiềng như vậy,
làm sao mà rước Chúa tôi cho được !

MAURICE (*ra dấu kêu một tên lính canh*).

Lợi đây ! (*Lính lợi*) Mở xiềng ra. (*Lính mở
xiềng*).

JEANNE.

(*quì gối xuống, ngó mặt ra cửa, chấp tay lại*) :

Lạy Chúa tôi ! là cửa rất châu báu, xin Chúa
hãy ngự vào lòng con ! (*Nhiều tên lính bước vô
cách không phép tôn kính, ra phía sau mà quì*

xuống một gối) Đức thánh Minhghê, Bà thánh Margarita, bà thánh Catharina, xin hãy dọn linh hồn con.

(*Chuông vô gần tới*)

(NHIỀU TIẾNG Ở NGOÀI)

« Ông thánh Laurentio, cầu cho Jeanne ».

(*Hai trẻ giúp lễ vô, cầm đèn sáp*)

JEANNE.

Lạy Chúa ! giờ này là con lâm tử. Con xin phú dưỡng hồn và xác con cho Chúa !

NHIỀU TIẾNG Ở NGOÀI

« Bà thánh Luxia, cầu cho Jeanne... »

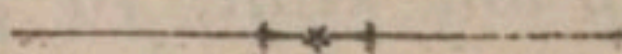
« Bà thánh Inê cầu cho Jeanne... »

« Bà thánh Xêxilia, cầu cho Jeanne... »

JEANNE.

Lạy Chúa, con xin phú dâng xác con cho Chúa, xin lửa luyện nó cho ra thanh sạch ! Xin Chúa hãy rước linh hồn con về nước Chúa. Con phải chết vì đã vâng theo thánh ý Chúa dạy.

(*Trẻ giúp lễ rung chuông vô tới cửa, và nhiều trẻ giúp lễ khác cầm đèn đang đi vô. Jeanne sắm sửa chịu Mình Chúa. Tức thì sắp mãn, nghe vẳng vẳng hát kinh sau này trong buồng*) :

Hát trong buồng, đang khi dọn lớp sau :

(Giọng : LE VOICI L'AGNEAU SI DOUX).

Refrain :

Đây chiên con dịu dàng êm ái,
Quả lương thực của Thiên Thần,
Cho chúng ta bởi trời ban xuống
Thầy gởi quì kính tôn.

1er Couplet.

Nầy là đấng chăn chiên lành,
Đây là cha rất nhơn,
Nầy là đấng ban ơn lành,
Tôi cậy trông đó luôn.

2e Couplet.

Thật là dấu báu châu của cầm
Cho ngày sau chắc trông,
Nguyên rày đều ban ơn đầy
Cho lòng tôi phỉ trông ước.

— o —

Lớp thêm I.

LE BUCHER.

Dọn lớp : Thiêu đốt Jeanne tại chợ thành Rouen.

Ở giữa : Một đồng củi chất lên cao. Jeanne ở trên đồng củi bị trói sau lưng vào một cây cột. Minh mảy cũng trói, mặc áo dài.

Hai bên người ta đô hội : dân sự, lính quan Hồng-mao, vân. vân...

Khi màn dỡ ra, thì Jeanne nói :

JEANNE.

Ở thành Rouen rất yêu dấu ! ấy vậy, nay tôi phải chết trong thành này sao ?... Miễn là tôi chết cho thành này đặng sống... Lạy Chúa ! Xin Chúa hãy thương xót con ! Lạy Đức Chúa Trời Ba Ngôi, xin hãy nhậm lời con nguyện ; mà thứ tha con ! Đức thánh Micae, xin hãy phụ giúp sức con ! Bà thánh Catharina, xin đừng bỏ con.

DÂN SỰ.

Tội nghiệp quá !

JEANNE.

Lạy Bà thánh Margarita, xin chớ lia con ! Con sợ đến Toà Chúa lắm, vì con không có công nghiệp chi cả... Ở các ông các bà có mặt tại đây, xin hãy tha lỗi cho tôi, như tôi tha cho ai nấy hết thấy.

LÍNH HỒNG-MAO.

Không ai thêm mấy tha lỗi... Ta đốt mấy cho
mấy coi !

DÂN SỰ.

Mấy ông hãy thương xót Jeanne !

JEANNE.

Tôi xin các thầy cả hãy thương bố thí cho tôi
một ông một lễ misa.

NHỮNG NGƯỜI HỒNG MAO.

Lễ gì mà xin ! Mấy bị đứt phép thông công
rồi. Thôi ! Đốt nó đi. Đốt nó đi cho rảnh !

JEANNE.

Lạy các thánh trên Thiên đàng, hãy giúp sức
con đến cùng.

(Một người lính Hồng-mao ra giữa, tay cầm
một cây đuốc.)

Jeanne nói : Ai làm ơn đưa ảnh chuộc tôi lên
cho tôi hôn ! (Một tên lính Hồng-mao lấy hai miếng
cây mà cột lại, làm cây thánh Giá)

DÂN SỰ.

Cha ! Tội nghiệp quá ! Oan ức biết là dường
nào !

TÊN LÍNH HỒNG-MAO.

Đây nè, thánh Giá đây nè.

JEANNE, (lấy thánh Giá hòn rồi, dứt trong áo mà để nơi ngực, và nói) :

Cám ơn hết lòng.... Song tôi xin một ảnh chuộc tội, chớ chẳng phải một cây thánh Giá sơ sài mà thôi.

LÍNH HỒNG-MAO.

Thánh Giá tao làm đó được mà.

DÂN SỰ.

Phải đem lại cho được một ảnh chuộc tội thật.

MỘT NGƯỜI DÂN.

Đề tôi chạy đi kiếm. (đi ra.)

WARWICK (nói với mấy quan Hồng-mao đứng gần) :

Thôi ! Ta hãy đốt nó đi cho rồi. Đề lâu đây, e dân sự làm chi khó lòng cho ta !

JEANNE.

Ớ thành Rouen ôi ! Ai dè mà nay tôi phải chết tại đây !

DÂN SỰ.

Mấy ông phải tha cho Jeanne.

WARWICK (giận dữ).

Lính, châm lửa đốt đi !

DÂN SỰ.

Kìa, ảnh chuộc tội kia ! (Người dân đem ảnh chuộc tội lấy trong nhà thờ, đưa lên cho Jeanne ôm hôn một cách mến yêu.)

JEANNE.

Lạy Chúa rất yêu dấu !

MỘT THẦY DÒNG

Jeanne, hãy nhớ Chúa chịu nạn đau đớn là
đường nào !

LÍNH HỒNG-MAO.

Thầy này, dan ra ! Đừng làm rộn !

JEANNE (*ngó Thầy dòng*).

Xin cha hãy nhắc lòng trí tôi nữa mà giục lòng
tôi ăn năn tội. Xin cha hãy đưa ảnh chuộc tội
ngay mặt tôi cho tôi ngó cho đến khi chết.

LÍNH.

Thôi ! Châm lửa vô đi.

DÂN SỰ.

Đừng, đừng !

LÍNH.

Mau, mau ! Đốt đi !

JEANNE.

Nước thánh !... Xin hãy rảy nước thánh cho
tôi !

(*Thầy dòng rảy nước thánh.*)

DÂN SỰ.

Tội nghiệp quá !

JEANNE.

Không đâu ! Tôi không có lầm đâu ! Hai bà
Thánh tôi không gạt tôi đâu ! Lần này là lần sau

hết. Tôi xưng thật việc tôi đã làm là việc Chúa sai khiến tôi.

(*Lính châm đuốc vô. Lửa bùng lên. — Dúng feu de bengale*)

LÍNH.

Chết đi cho rảnh, đồ phù thủy !

DÂN SỰ.

Xin Chúa hãy thương xót phù hộ Jeanne cho tới cùng !

JEANNE.

Lạy Chúa con !

MỘT TÊN LÍNH (*dem một bó củi vô nữa*).

Đây, còn một bó củi nữa đây. Ý, trời ời ! (*Nó té ngã ngửa ra như bị sét đánh*)

DÂN SỰ.

Đó, nó bị Chúa phạt đó ! Đáng kiếp.

LÍNH.

Trời ời !

JEANNE. (*la lớn lên*).

Lạy Chúa !

DÂN SỰ.

Lạy Chúa !

—o—

SẬP MÀN.

Lớp thêm II

—o—

APOTHÉOSE

Dọn lớp : Jeanne ở trên Thiên đàng. Jeanne đứng giữa mây. Phía tay mặt Jeanne, trên cao, Thiên thần Micae đưa tay lên chỉ trên trời. Kề hai bên Jeanne, Bà thánh Margarita và Catharina. --- Nhiều Thiên thần bao phủ xung quanh.

Phía trước ở dưới, các vai tuồng phe Langsa mà thôi, đứng, mà tung hô lên bát kinh sau này, khi màn vừa dỡ ra. --- Rọi các thánh đèn khí, đèn đá (acétylène) của xe hơi hay là đốt feu de bengale xanh.

Hát một giọng khởi hoàn chi cho bà Jeanne d'Arc, hoặc tiếng tây mặc ý, hay là hát kinh Annam theo đây :

(Giọng : GLOIRE À DIEU DANS SES SAINTS) :

Ngày ngày nay chốn thiên cung,
Măng măng thay cõi thường sinh,
Cất tiếng nhạc ca xang rập ràng,
Ngợi khen Nữ Trinh đã nên anh hùng
Rày đặt vinh hiển cao sang,
Rày lên trên đánh Sion,
Chúa thưởng ban, vì đức hơn
Cả công nghiệp nay vinh hiển.

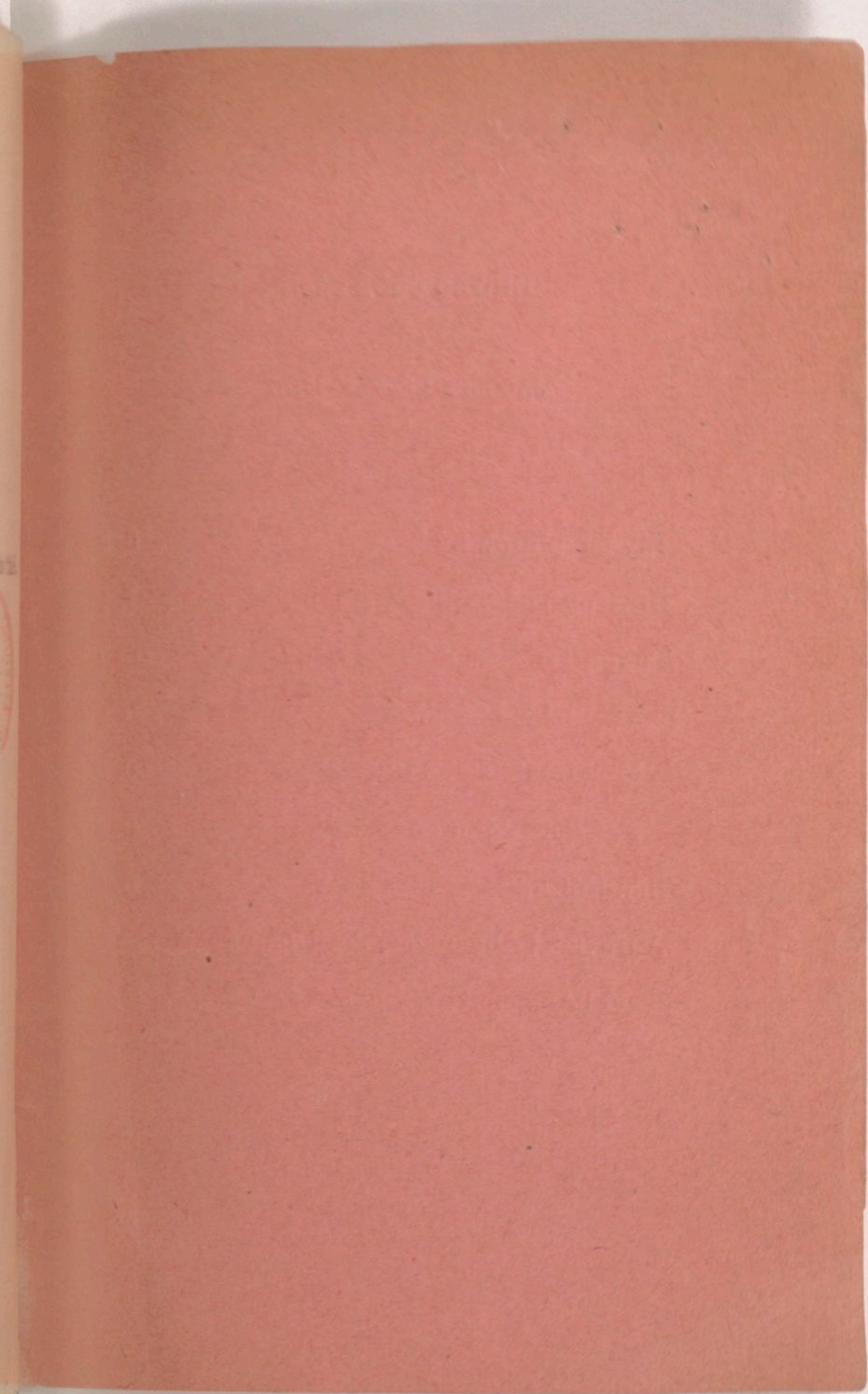
COUPLET.

Ngày nay đã nên người thánh,
Đội ơn Chúa cả trên cõi trời,
Vì ơn đã ban phần phước,
Xem đến nữ trinh thấp hèn,
Nay đã nhắc lên bậc cao,
Ngự giữa cung nguyệt toà mây.
Nguyên xin hãy nhớ nhớ các dân trần thế.

SẬP MÀN.

CHUNG.

**Những cuốn sách
của
JACQUES LÊ-VĂN-ĐỨC**

Tây hành lược ký	0. 30
Đi viếng Thánh-địa	1. 00
Tường Trước cửa Thiên-đàng	0. 10
» Đi bắt ăn cướp	0. 06
» Công-tử-Bộ đi cưới vợ	0. 06
» Điền lính	0. 06
Bốn Nói dối	0. 08
A travers l'Allemagne, la Belgique et l'Angleterre	1. 50

Những cuốn sách
của
JACQUES LÊ-VĂN-ĐỨC

Tây hành lược ký	0. 30
Đi viếng Thánh-địa	1. 00
Tuồng Trước cửa Thiên-đàng	0. 10
» Đi bắt ăn cướp	0. 06
» Công-tử-Bộ đi cưới vợ	0. 06
» Điền lính	0. 06
Bốn Nói dối	0. 08
A travers l'Allemagne, la Belgique et l'Angleterre	1. 50